

ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

โดย
นายศิริวัฒน์ พายุหะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

โดย
นายศิวรัตน์ พายุหะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE INFORMATION SYSTEM AND THE ACADEMIC
ADMINISTRATION IN BASIC EDUCATION SCHOOLS
KANCHANABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

**By
Siwarat Payuha**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
MASTER OF EDUCATION
Department of Educational Administration
Graduate School
SILPAKORN UNIVERSITY
2008**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2” เสนอ โดย นายศิวรัตน์ พายุหะ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูจ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดนพล เจนอักษร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ดร.อริปัติย์ คลี่สุนทร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
...../...../.....

47252316 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ การบริหารงานวิชาการ

ศิวรัตน์ พายุหะ : ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.ศรียา สุขพานิช, ผศ.ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และ รศ.ดร.จิราวรรณ คงคล้าย. 158 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 140 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งสิ้น 560 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการและการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูล ด้านสารสนเทศ ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการประมวลผล
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง
3. ระบบสารสนเทศสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

47252316 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : THE INFORMATION SYSTEM / ACADEMIC ADMINISTRATION

SIWARAT PAYUHA : THE INFORMATION SYSTEM AND THE ACADEMIC ADMINISTRATION
IN BASIC EDUCATION SCHOOLS KANCHANABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2. THESIS
ADVISORS : SARIYA SUKHABANIJ, Ph.D. , ASST. PROF. PRASERT INTARAK ,Ed.D., ASSOC. PROF.
CHIRAWAN KONGKLAI, Ph.D.158 pp.

The purposes of this research were to find : 1) the information system in basic education schools, Kanchanaburi Education Service Area Office 2 , 2) the academic administration in basic education schools under Kanchanaburi Education Service Area Office 2 , and 3) the relationship between the information system and the academic administration in basic education schools , Kanchanaburi Education Service Area Office 2. The samples were 140 schools under the Kanchanaburi Education Service Area Office 2. The respondents were administrators, teachers, and school committees in the basic education schools, Kanchanaburi Education Service Area Office 2, 560 respondents in total. The research instrument was a questionnaire regarding the information system based on the concept of Department Academic Matter, Ministry of Education and the academic administration in basic education schools based on the concept of Ministry of Education. The statistical applied were frequencies, percentage, means, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings revealed as follows:

1) The information system in basic education schools under Kanchanaburi Education Service Area Office 2 was at a high level in overall and individual aspect, ranking from the highest to the lowest as data, information, data storage and data processing.

2) The academic administration in basic education schools under Kanchanaburi Education Service Area Office 2 was at a high level in overall. When considering each aspect, there were eleven aspects rated at high level, ranking from the highest to the lowest as learning process development, quality assurance system development in the school, school curriculum development, evaluation and achievement transfer, media, innovation and technology development, educational guidance, educational supervision, research for educational quality development, learning resource development, booster academic knowledge to community, booster and support academic to people, families, other organizations and institutions managing education, as for cooperation for academic development with schools and other organizations was at moderate level.

3) There was a significant relationship between the information system and the academic administration in basic education schools in Kanchanaburi Education Service Area Office 2 at the level .01.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2008

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช ประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วิชนีย์ เชาว์ดำรง รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ กงคล้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขงานวิจัยฉบับนี้จนสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานสอบ และ ดร.อธิปัติย์ คลี่สุนทร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา อาจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม นายปกรณ์ ม่วงเจริญ นายณรินทร์ ชำนาญคู และนางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์ ที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัยในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนักศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 24 ทุกท่านที่ ให้กำลังใจตลอดมา

คุณประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ นางเรืองศักดิ์ พายุหะ นางหนูรักษ์ พายุหะ และครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	11
ข้อคำถามการวิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	12
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	17
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
ระบบสารสนเทศ.....	18
ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ.....	18
แหล่งข้อมูล.....	20
ประเภทของข้อมูล.....	21
ประเภทของระบบสารสนเทศ.....	21
คุณสมบัติของสารสนเทศ.....	23
ความสัมพันธ์ของข้อมูล สารสนเทศและระบบสารสนเทศ.....	25
การจัดระบบสารสนเทศ.....	25
องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ.....	26
ประโยชน์ของสารสนเทศ.....	29
องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	31

ความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	32
ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	34
ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์.....	35
ระบบ e-office.....	39
การบริหารงานวิชาการ.....	42
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	42
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	42
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	43
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	45
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	48
การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	49
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	50
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	52
การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้.....	54
การนิเทศการศึกษา.....	55
การแนะแนวการศึกษา	55
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	56
การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน.....	59
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น	59
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	61
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	62
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
สรุป.....	83
3 การดำเนินงานวิจัย.....	85
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	85

บทที่	หน้า
ระเบียบวิธีวิจัย.....	86
ประชากร.....	87
กลุ่มตัวอย่าง.....	87
ผู้ให้ข้อมูล.....	87
ตัวแปร.....	88
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
การสร้างเครื่องมือ.....	91
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย.....	92
สรุป.....	94
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	95
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2	97
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2	102
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศกับการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	116
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	117
การอภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก เอกสารขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย.....	134
ภาคผนวก ข เอกสารหนังสือขอตกลงเครื่องมือ.....	137

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค เอกสารหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	140
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	145
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	156
ประวัติผู้วิจัย.....	158

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
1 รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2549 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	8
2 แสดงประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	88
3 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม.....	97
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านข้อมูล.....	98
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล.....	99
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประมวลผล.....	100
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านสารสนเทศ.....	101
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม.....	102
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร..	104
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการ การเรียนรู้.....	105
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียนรู้.....	106

13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	107
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	108
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้.....	109
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา	110
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา	111
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	112
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการแก่ชุมชน.....	113
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น.....	114
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริการงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการแก่ชุมชน.....	115
22	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	116

บทที่ 1

บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมที่น่าภาคภูมิใจ และเป็นสังคมที่เปิดกว้าง พร้อมยอมรับวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกเข้ามาอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของคนในสังคมให้เข้าใจถึงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จะปรับตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม¹ ดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาอาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ”² กระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับนานาชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-based Economy/Society : KBE/KBS) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลิต การเข้าถึง การจัดเก็บ และการแพร่กระจาย “ความรู้” อันเป็นปัจจัยการผลิตหลักภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้³ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของคนไทย โดยให้นิยามการศึกษาว่าเป็น กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การ

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), 1.

² สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541), 25.

³ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544 – 2553 ของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ธนาเพลส แอนด์กราฟฟิค, 2545).

สืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงสะท้อนให้เห็นว่าทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนก็คือ การให้การศึกษา โดยรัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคมในอนาคต จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างคนให้มีความรู้ มีความสุข มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ครอบครัวยุบอุ่น มีวัฒนธรรม มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้ออาทร ปราศจากอบายมุขและสิ่งเสพติด โดยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อให้คนมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากับเกี่ยวกับการบริหารจัดการและสารสนเทศเพื่อการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารนโยบายและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (policy and management) สร้างระบบบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนของการลงทุน โดยมุ่งสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารนโยบายที่มเอกภาพแต่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ สร้างความเข้มแข็งเชิงองค์กรและการบริหารสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน และความสัมพันธ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยเร่งรัดพัฒนาและให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียม เร่งการปฏิรูปกิจการโทรคมนาคมให้มีการแข่งขันที่เสรี เป็นธรรมและค้ำประกันประโยชน์สาธารณะและดำเนินการตามพระราชบัญญัติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและการ

⁴ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542”, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 2.

⁵ เรื่องเดียวกัน, 33.

⁶ รัฐบาล, แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 (ม.ป.ท.,ม.ป.ป.) 18.

ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ สร้างมาตรฐานของระบบที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ รวมถึงมาตรการในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรการศึกษา (โครงสร้างพื้นฐาน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์) ที่ได้ลงทุนไปแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ ให้มีการใช้งานเพิ่มขึ้น⁷ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ทั้งทางด้าน สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และที่สำคัญ เครือข่ายการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ScienceNet) เพื่อสร้างขีดความสามารถทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับครู โรงเรียนและนักเรียน จากกรอบนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำเป็นต้องเร่งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษาทั้งในการบริหารจัดการ และเพื่อการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การที่ประเทศต่าง ๆ กำลังปรับเปลี่ยนแนวการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ด้วยการนำความรู้และเทคโนโลยีมาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายแห่งการเป็นเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ก่อให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหลายด้านเพื่อประโยชน์แก่การพัฒนา และเกิดการแข่งขันสูงขึ้นโดยประเทศที่มีความรู้หรือมีเทคโนโลยีสูงกว่ามักจะเป็นผู้ได้เปรียบ ในการวัดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศนั้น Institute for Management Development (IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ 49 ประเทศทั่วโลก ปรากฏว่าในปี 2545 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็น อันดับที่ 34⁸ ซึ่งจากการจัดอันดับดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัจจัยหลักที่ทำให้ประเทศไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยังด้อยกว่าประเทศอื่นๆหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพด้านวิชาการของนักเรียน ระดับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา ทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านสารสนเทศ ระดับความสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเยาวชน

การดำเนินงานในปัจจุบันได้นำ ระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายระหว่างประเทศ เข้ามาประสานทำงานร่วมกัน ระบบสารสนเทศช่วยให้องค์กรได้รับ

⁷ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ 2544-2553 ของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ธนาเพลส แอนด์ กราฟฟิค, 2545), 48-49.

⁸ เรื่องเดียวกัน, 50.

⁹ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2549 (กรุงเทพฯ : จีรัชการพิมพ์, 2546), 11.

ข่าวสารที่อยู่ไกลออกไป ช่วยปรับ โครงสร้างและขั้นตอนการทำงานได้ องค์กรมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างขององค์กร(Transformation of the business enterprise)โครงสร้างแบบเดิมเป็น โครงสร้างแบบลำดับชั้น ที่มีการสั่งงานจากศูนย์กลาง มีการจัดวางองค์ประกอบและวิธีปฏิบัติไว้ ส่วนองค์กรในระบบใหม่จะมีจำนวนลำดับชั้นของผู้บริหารน้อยลง(Flattened) โครงสร้างเส้นทาง ผู้บริหารสั่งลงการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ มีความอ่อนตัวในการปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ต่ำลง และมีการทำงานร่วมกันภายในองค์กรและระหว่างองค์กร¹⁰ ดังนั้น สารสนเทศจึงเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ ผู้บริหาร องค์กรในปัจจุบันจะต้องบริหารภายใต้ความจำกัดของทรัพยากรทุกด้าน และยังเผชิญกับความ สลับซับซ้อนที่มีมากขึ้นตามความเจริญเติบโตของสถานศึกษา สารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือให้ ทางเลือกที่ดีเพื่อการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กรบรรลุเป้าหมายได้¹¹

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนด จุดมุ่งหมายและค่านิยมร่วม มุ่งเน้นให้เกิด "การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คนในสังคมมีความสุขถ้วนหน้า สามารถ พึ่งตนเองอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยน กระบวนการคิด ทักษะคติ และกระบวนการทำงาน โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา นำทางเพื่อให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ และ ก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทัน กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่ เข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคม สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยมุ่งเน้นพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพเป็นคนเก่ง คนดี มีความ รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ อย่างเหมาะสม¹²

¹⁰ Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994),15-31.

¹¹ ความสัมพันธ์ของข้อมูลสารสนเทศและระบบสารสนเทศ [Online], accessed 9 August 2005. Available from <http://Kmitnb.05.Kmitnb.ac.th/~dem.39102/2-pradit.doc>.

¹² ชนะ กสิภรณ์, จุดสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 4.

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ ได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาตามมติคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยได้กำหนดขอบข่ายการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทางการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิม ให้เบาบางลงหรือหมดไป และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ออนาคต ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เข้าสู่ระดับสากล โดยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและบริบทของสังคมไทย โดยเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ¹³ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญองค์ประกอบหนึ่ง ที่จะต้องจัดระบบบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษาเป็นหน่วยวางแผนยุทธศาสตร์ ของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร พัฒนาระบบการวางแผน การระดมและจัดสรรทรัพยากร การควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผล ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา¹⁴ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระดับสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) การบริหารและการจัดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (School Based Management) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการศึกษาในลักษณะที่สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ ด้านงบประมาณ บุคลากร วิชาการ และการบริหาร 2) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา (Quality Assessment) 3) ปรับปรุงบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 6) ให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษา 7) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล 8) จัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน 9) กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล¹⁵

งานวิชาการเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของ สมิธ และคณะ ได้จัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็น

¹³ กระทรวงศึกษาธิการ, “เส้นทางแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา: แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ”, กันยายน 2542, 4.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 8.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 28-30.

อันดับแรก จากงานด้านอื่น ๆ ทั้ง 7 ด้าน โดยให้ความสำคัญของงานวิชาการถึงร้อยละ 40¹⁶ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทราบและเข้าใจถึงจุดประสงค์ของบทบาทความสำคัญของงานวิชาการและต้องมีความรอบรู้ใน ด้านการบริหาร มีศิลปะและเทคนิคในการดำเนินงาน ติดตาม กำกับดูแล เพื่อให้ภาระงานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี

การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนอกจากจะอาศัยความสามารถของผู้บริหารในส่วนบุคคลแล้วยังต้องอาศัยสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งยังผลให้การบริหารองค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ข้อมูล สารสนเทศที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ข้อมูล ผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับด้านภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ข้อมูลครูอาจารย์ในสถานศึกษา ข้อมูลบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือครู ภูมิปัญญาไทย หลักสูตร แผนการสอน คู่มือ การพัฒนาหลักสูตรการสำรวจความต้องการของชุมชน และการใช้ตำราเรียนของครูและนักเรียนลักษณะของวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อมเสริม จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่จำเป็นดังกล่าวข้างต้น เป็นงานด้านวิชาการทั้งสิ้น การวางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีจะทำให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ช่วยให้บุคลากรในองค์กรเกิดการคิดสังเคราะห์ ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงาน และสามารถกำหนดแนวทางในอนาคตได้อย่างถูกต้องตรงทิศทาง โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและการกำหนดนโยบายต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการและทันสมัย

ระบบสารสนเทศจึงถือเป็นหัวใจของกระบวนการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา เนื่องจากงานวิชาการประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

¹⁶ Edward W. Smith and others, The Educator's Encyclopedia (Englewood Cliffs : Prentice- Hall, 1961), 170.

การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว หากมีการจัดระบบสารสนเทศที่ถูกต้องนับจากการวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์กร การควบคุม มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผน มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันง่ายต่อการนำไปใช้ จะทำให้การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล¹⁷ นอกจากนี้การบริหารจัดการระบบการติดต่อสื่อสารโดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแทนการเดินทางคมนาคม เพื่อเข้าไปติดต่อประสานงานภายใต้ระเบียบกฎและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยังช่วยประหยัดเวลาในการตัดสินใจให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศที่ดีของสถานศึกษายังเป็นเครื่องมือชี้แนะทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามนโยบายการจัดการศึกษา

ปัญหาของการวิจัย

การจัดการศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมา ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพในด้านการศึกษามาโดยตลอด จะเห็นได้จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จัดและให้บริการทางการศึกษาครอบคลุมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงอนุปริญา มีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดกระทรวงอื่น โดยมีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 224 แห่ง จำนวนนักเรียน 58,225 คน จำนวนครู 2,669 คน มีสถานศึกษาได้รับการประเมินตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 206 โรงพบว่า เมื่อพิจารณาตามชั้นเรียนและรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 7.21 และระดับพอใช้ ร้อยละ 66.58 วิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 6.05 และระดับพอใช้ ร้อยละ 56.03 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ

¹⁷ เกรียงศักดิ์ พราวศรี และคณะ, การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : บัคพอยท์, 2544), 11-20.

19.90 และระดับพอใช้ ร้อยละ 64.30 วิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 55.43 และระดับพอใช้ ร้อยละ 39.52 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 37.67 และระดับพอใช้ ร้อยละ 57.86 วิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 33.16 และระดับพอใช้ ร้อยละ 62.66 วิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 21.73 และระดับพอใช้ ร้อยละ 68.96 วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 21.73 และระดับพอใช้ ร้อยละ 68.96 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 9.72 และระดับพอใช้ ร้อยละ 83.02 วิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง ร้อยละ 28.06 และระดับพอใช้ ร้อยละ 70.57 ดังปรากฏในตารางที่

ตารางที่ 1 รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2549 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ชั้น	วิชา	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	S.D	ร้อยละของจำนวนนักเรียน		
						ปรับปรุง	พอใช้	ดี
ชั้น ป. 2	ภาษาไทย	4,383	30	15.76	4.27	7.21	66.58	26.21
	คณิตศาสตร์	4,383	30	16.74	5.62	6.05	56.03	37.92
ชั้น ป. 5	ภาษาไทย	5,106	40	19.04	5.21	19.90	64.30	15.80
	คณิตศาสตร์	5,106	40	13.71	5.04	55.43	39.52	5.05
ชั้น ป. 6 (NT)	ภาษาไทย	2,729	40	17.12	2.78	37.67	57.86	4.47
	คณิตศาสตร์	2,729	40	15.42	5.47	33.16	62.66	4.18
	วิทยาศาสตร์	2,729	40	17.25	5.84	21.73	68.96	9.31
	ภาษาอังกฤษ	2,729	40	13.18	5.09	53.21	42.80	3.99
ชั้น ม. 2	ภาษาไทย	3,992	40	18.80	4.70	9.72	83.02	7.26
	คณิตศาสตร์	3,992	40	13.70	3.77	28.06	70.57	1.37

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลฯ, “ผลการ สอบวัดผลสัมฤทธิ์นักเรียน โครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ผู้เรียน ปีการศึกษา 2549”, 13 พฤษภาคม 2550.

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ดังกล่าว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพทางการศึกษา ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศยังไม่ได้เท่าที่ควร ปัญหาในด้าน บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดระบบสารสนเทศขาดแบบฟอร์ม และเครื่องมือที่ทันสมัย และได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลไม่มีขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ขาดวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และขาดการประสานงานในการสร้างเครื่องมือ โปรแกรมสำเร็จรูป เครือข่ายในการจัดระบบสารสนเทศร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนการศึกษาเรื่องการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานภาครัฐ ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์ ได้รวบรวมสภาพปัญหาและอุปสรรคที่จำเป็นต้องแก้ไขไว้เป็นสี่กลุ่มคือ 1) ปัญหาบุคลากร สามารถแยกปัญหาออกเป็นปัญหาในระดับผู้ปฏิบัติงาน และปัญหาของผู้บริหาร ในระดับผู้ปฏิบัติงานนั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับความขาดแคลนทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้ฝึกอบรมให้ความรู้ และผู้วางแผนระบบงานคอมพิวเตอร์สารสนเทศ ในส่วนของระดับผู้บริหารนั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์สารสนเทศ ไม่มีความรู้ในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริหารงานและแบ่งเบาภาระของงาน 2) ปัญหาเกี่ยวกับระบบและระเบียบราชการและงบประมาณ เนื่องจากระบบราชการมีขั้นตอนมาก ลำช้า ต้องรออนุมัติจากสำนักงบประมาณ บางครั้งงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอไม่สามารถจัดซื้อได้ ซึ่งเป็นการสวนทางกับนโยบายรัฐบาล 3) ปัญหาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ด้านการใช้งานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ หน่วยงานส่วนใหญ่จะใช้พิมพ์งานเอกสารแทนเครื่องพิมพ์ดีด แทนที่จะนำมาใช้ในการประมวลผล อีกทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีล้าสมัยไม่สามารถทำงานกับซอฟต์แวร์ใหม่ๆ ได้ บางครั้งการได้มาของเครื่องคอมพิวเตอร์จะได้แต่ฮาร์ดแวร์ไม่ได้ซอฟต์แวร์ที่ต้องการ 4) ปัญหาการจัดระบบข้อมูลเป็นปัญหาด้านการขาดการประสานงานในด้านข้อมูลทั้งในหน่วยงานเดียวกันและต่างหน่วยงาน มีการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อนกัน ในลักษณะต่างคนต่างทำข้อมูลชุดเดียวกันแต่เก็บข้อมูลไว้หลายแห่ง บางครั้งข้อมูลชุดเดียวกันแต่ผลที่ได้กลับแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นเมื่อนำไปใช้ ส่วนปัญหาอื่นที่พบก็คือ ไม่มีระบบการจัดเก็บที่ดี ข้อมูลล้าหลัง ผู้ปฏิบัติงานขาดความเข้าใจในเรื่องระบบ

ข้อมูล ข้อมูลที่เก็บไม่สนองความต้องการ และปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ขาดการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการขยายงานและการใช้ข้อมูล¹⁸

การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ผ่านมาพอสรุปปัญหาอุปสรรคของศูนย์ประสานราชการอำเภอ (G-BACS) ได้ดังนี้ ด้านที่ 1 ปัญหาด้านลักษณะของศูนย์ประสานราชการอำเภอ กล่าวคือ 1) ศูนย์ประสานราชการอำเภอแต่ละแห่ง มีที่ตั้งอยู่ ณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อำเภอละ 1 ศูนย์ รวม 6 ศูนย์ ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสถานศึกษาทั้งหมดในเขตอำเภอของตน ซึ่งมีจำนวนมาเกินไป และส่วนใหญ่การเดินทางคมนาคมจากสถานศึกษาถึงที่ตั้งศูนย์ฯ ไม่สะดวก อยู่ห่างไกลต้องใช้เวลานานและเสียค่าใช้จ่ายมาก 2) ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ครุภัณฑ์การติดต่อสื่อสาร 3) มีบุคลากรเพียง 1 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่ฯ มาปฏิบัติราชการประจำศูนย์ฯ ซึ่งไม่เพียงพอในการให้บริการแก่สถานศึกษาและผู้รับบริการ 4) ไม่มีงบประมาณในการพัฒนาศูนย์ฯ ด้านที่ 2 ปัญหาด้านภารกิจหน้าที่คือ 1) โครงสร้าง และภารกิจหน้าที่ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ไม่เข้าใจบทบาทของตนในการให้บริการในด้านต่างๆ แก่สถานศึกษา และสถานศึกษาจึงมักประสานโดยตรงกับเขตพื้นที่ฯ เพราะจะได้บริการที่เร็วกว่า 2) จากกรณีข้างต้น ศูนย์ประสานราชการฯ จึงกลายเป็นเพียงศูนย์ รับ-ส่งเอกสารราชการระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตฯ ไม่สามารถให้บริการด้านอื่นๆ ได้อย่างเต็มที่ เช่น ในการส่งเสริมด้านวิชาการแก่สถานศึกษา เป็นต้น 3) จากกรณีที่ศูนย์ประสานราชการฯ ไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุนในงานด้านอื่นๆ ให้แก่สถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ สถานศึกษาหลายๆ แห่งจึงรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ คล้ายกับกลุ่มโรงเรียนเดิมเมื่อครั้งก่อนจะยุบรวมเป็นเขตพื้นที่ฯ ตั้งเป็นกลุ่มเพื่อร่วมมือกันในงานด้านต่างๆ เช่น การจัดสวัสดิการกลุ่ม การจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมวิชาการ การบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นต้น¹⁹

จากสภาพการณ์และปัญหาในการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาพบว่ายังมีอุปสรรคและปัญหาหลายประการที่ยังไม่เป็นไปตามแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานภาครัฐ ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงนโยบายการพัฒนา

¹⁸ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานภาครัฐ (กรุงเทพฯ : เซ็นจูรี่, 2538), 31-39.

¹⁹ ปกรณ์ ม่วงเจริญ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2, “G-BACS ศูนย์ประสานการบริหารราชการ โรงเรียนชั้นพื้นฐาน” ใน การตั้งศูนย์ G-BACS (2550) : 7.

เทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย และการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานเขตพื้นที่ โดยเฉพาะการดำเนินงานตามภารกิจและขอบข่ายในการบริหารงานสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพที่แท้จริงของระบบสารสนเทศ และสัมพันธภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยมาสรุปเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา ระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของวิจัย ใ้ดังนี้

1. เพื่อทราบระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ข้อคำถามของการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. ระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 หรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

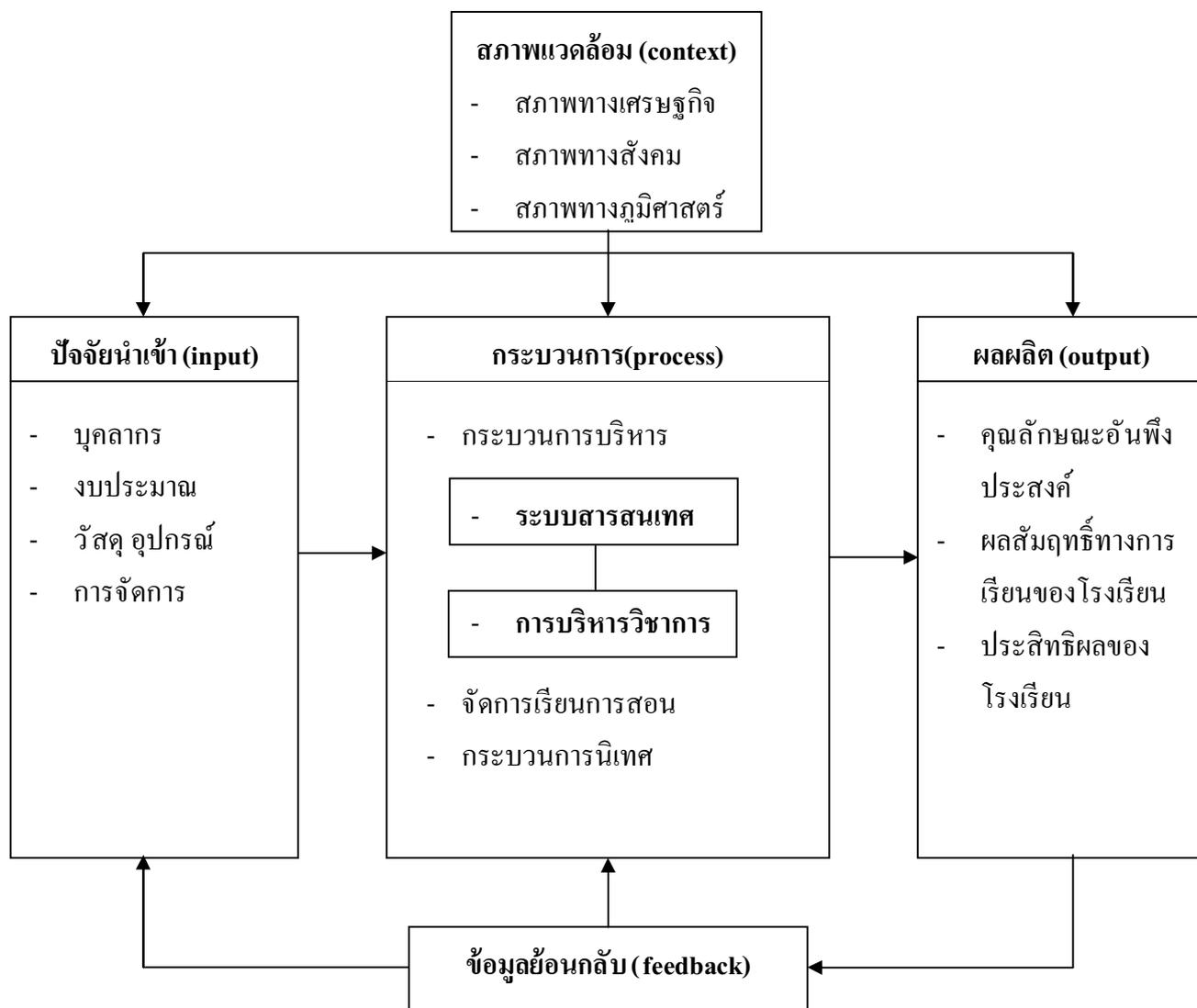
เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเพื่อให้การตรวจสอบคำถามของการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งข้อสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
3. ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของแคทซ์และคาห์น (Katz and Kahn) ที่กล่าวว่าองค์กรเป็นระบบเปิด ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ตัวป้อน(input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งมิได้ และจะทำงานร่วมกันอย่างเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหา ส่วนอื่นจะหยุดชะงักไปด้วย ระบบยังมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม(context) โดยระบบจะได้รับตัวป้อนจากสิ่งแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการ และระบบจะสร้างผลผลิต ในขณะที่ธรรมชาติของระบบจะมีผลสะท้อนกลับ (feedback) จากผลผลิตที่คอยควบคุม ตรวจสอบ การทำงานของกระบวนการเพื่อเป็นการปรับปัดจรรยาเข้าหรือกระบวนการ ให้เกิดเป็นผลผลิต(output) ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป²⁰ อันได้แก่ คุณภาพผู้เรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนซึ่งปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมดังแผนภูมิที่ 1

²⁰ Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organizations (New York : John Wiley & Sons, 1978), 10-20.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organization*, 2nd ed.

(New York Wiley : John Wiley & Son, 1978) , 20.

: กรมวิชาการ, *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 20-21.

: กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.),2546), 32.

ขอบเขตของการวิจัย

จากทฤษฎีเชิงระบบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดระบบสารสนเทศและการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้ผลผลิตซึ่งก็คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน การจัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้ระบบสารสนเทศในการบริหาร ซึ่งสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากในการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจของผู้บริหารสารสนเทศเป็นเครื่องมือให้ทางเลือกที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรบรรลุเป้าหมายตามต้องการได้ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบสารสนเทศไว้ดังนี้ ลอดอน (Laudon) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต²¹ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการที่ใช้คอมพิวเตอร์ (computer-based information systems – CBIS) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) ฐานข้อมูล (database) เครือข่าย (network) กระบวนการ (procedure) คน (people)²² กรมวิชาการ กล่าวถึงการจัดทำระบบสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูล 2) การจัดเก็บข้อมูล 3) การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ 4) สารสนเทศ²³ ส่วนงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดงานวิชาการช่วยพัฒนา สติปัญญา สร้างเสริมความรู้ ความสามารถให้ผู้เรียน การบริหารงานวิชาการจึงต้องกระทำอย่างรอบคอบ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ มีนักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้ คิมบร็อล์ฟ และนันเนรี (Kimbrough and Nunnery) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) การจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย 4) การจัดองค์การของการเรียนการสอน 5) การประเมินผล 6) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน²⁴ กริฟฟิธ (Griffiths) ได้แบ่งงานของโรงเรียนออกเป็น 4 งาน คือ 1) งานรักษาความสัมพันธ์กับชุมชน 2) งานปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน 3) งาน

²¹ Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994), 8-9.

²² ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ : แชนทโพร์ พรินต์ติ้ง จำกัด 2548), 18-19.

²³ กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 20-21.

²⁴ Ralph B. Kimbrough and Michael Nunnery, Education Administration : Introduction (New York : Macmillan Publishing Company, 1988), 212.

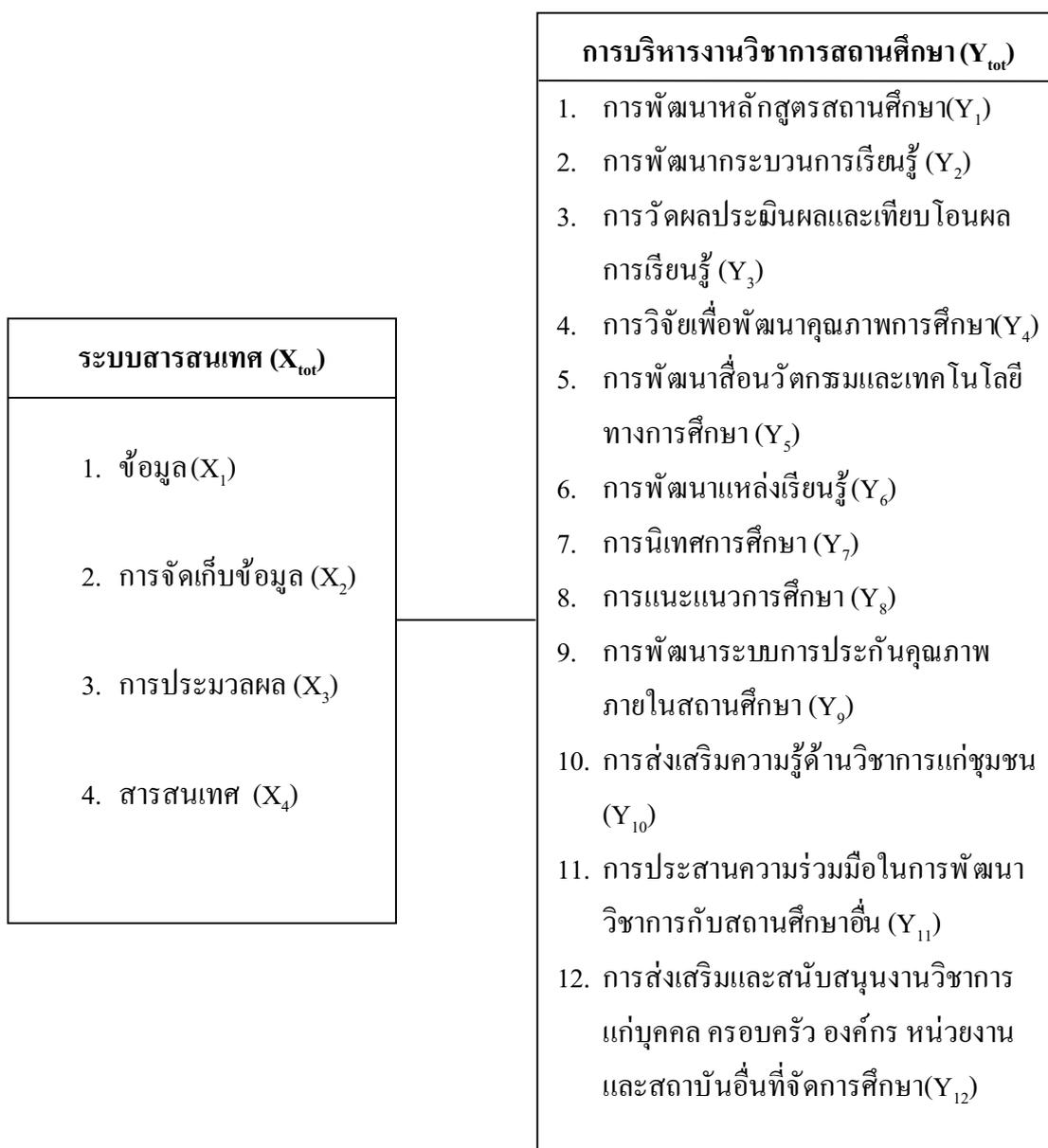
จัดหาและพัฒนาบุคลากร และ 4) งานจัดหารักษาอาคารสถานที่²⁵ ซึ่งหลักการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษายึดหลักการมีเอกภาพในการบริหารงานวิชาการ²⁶ สถานศึกษามีอิสระการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตัวเอง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตหรือภารกิจของการบริหารงานวิชาการ ไว้ 12 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา²⁷

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ระบบสารสนเทศตามแนวคิดของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คือ 1) ด้านข้อมูล 2) การจัดเก็บข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) สารสนเทศ ส่วนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษานำเป็นขอบเขตสำหรับงานวิจัย ดังแผนภูมิที่ 2

²⁵ Daniel E. Griffiths, Human Relations in School Administration (New York : Appleton Century Crofts, 1956), 5.

²⁶ ภิญญ โฉมจันทร์ และคณะ, รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา(กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,2540),66.

²⁷ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.),2546),

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2545), 20-21.

: กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.),2546), 32.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ตรงกับผู้วิจัย จึงได้ขำคำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลัก ๆ ไว้ดังนี้

ระบบสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและดำเนินการประมวลผลข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารงานทุกระดับ ตามแนวคิดของกรมวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ และสารสนเทศ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอน ตามขอบข่ายงานวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนของรัฐ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนมทวน ห้วยกระเจา เลาช่วญ บ่อพลอย หนองปรือ และท่ามะกา โดยมีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 224 แห่ง มีการบริหารจัดการโดยผ่านทางศูนย์ประสานการบริหารราชการโรงเรียนขั้นพื้นฐาน หรือ ศูนย์ G-BACS

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยนำเสนอสาระสำคัญ ดังนี้ ระบบสารสนเทศ การบริหารงาน วิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระบบสารสนเทศ

ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศสร้างขึ้นมาเพื่อจุดมุ่งหมายหลายประการ จุดมุ่งหมายพื้นฐานประการหนึ่ง คือ การประมวลผลข้อมูล (data) ให้เป็นสารสนเทศ (information) และนำไปสู่ความรู้ (knowledge) ที่ช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินงาน คำว่า ข้อมูล(data) และสารสนเทศ (information) มีความหมายแตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันมักใช้ควบคู่กันอยู่เสมอ จนทำให้เกิดความสับสนว่าเป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน จึงควรที่จะอธิบายคำทั้งสองให้ชัดเจน Laudon ให้ความหมายว่า ข้อมูล (data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่แทนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพก่อนที่จะมีการจัดระบบให้เป็นรูปภาพที่คนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ และสารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการจัดระบบเพื่อให้ความหมายและคุณค่าสำหรับผู้ใช้งาน Stair ให้ความหมายของข้อมูล สารสนเทศว่า ข้อมูล(data) ประกอบด้วยความจริงที่ยังไม่ได้ปรุงแต่ง ส่วนสารสนเทศ(information) คือ การรวบรวมความจริงต่าง ๆ ในองค์กรที่ผ่านกระบวนการประมวลผลเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีประโยชน์และมีคุณค่าในการตัดสินใจ สำหรับ Haag มีแนวคิดว่า ข้อมูล(data) คือ ข้อเท็จจริงหรือการอธิบาย ปรัชญาการณ้อย่างใด อย่าง

¹ Kenneth C. Laudon, and Jane P. Laudon, Essentials of Management Information Systems : Transforming Business and Management (New Jersey : Prentice-Hall , 1999), 31.

²Ralph M. Stair, Principles of Information Systems (Boston : Boyd and Fraser Publishing Company, 1999), 4.

หนึ่ง ส่วน สารสนเทศ (information) คือ ข้อมูล (data) ที่มีความหมายเฉพาะภายใต้บริบท (context) ที่เกี่ยวข้อง³ เทอบาน (Turban) ให้ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศไว้ว่า ข้อมูล (data) คือ คำอธิบายพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ กิจกรรมหรือธุรกรรม ซึ่งได้รับการบันทึก จำแนก และเก็บรักษาไว้ โดยยังไม่ได้เก็บให้เป็นระบบเพื่อที่จะให้ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่แน่ชัด ส่วนสารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูล (data) ที่ได้รับการจัดระบบเพื่อให้ความหมายและมีคุณค่าสำหรับผู้⁴

ในทำนองเดียวกัน อธิปัติย์ คลีสุนทร อธิบายว่า ข้อมูล(data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่อยู่ในธรรมชาติ ในสังคมเป็นกลุ่มสัญลักษณ์ที่ใช้แทนปริมาณ หรือการกระทำต่าง ๆ ที่ยังไม่ผ่านกระบวนการประมวลผล ส่วนสารสนเทศ (information) คือ ข้อมูลที่ตรวจสอบแล้ว ผ่านกระบวนการประมวลผล บวก ลบ คูณ หาร เปรียบเทียบแล้วมีความชัดเจน สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาการตัดสินใจหรือดำเนินการได้ ต่อมา ครรชิต มัลย์วงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ข้อมูล (data) คือ ตัวแทน (representation) ของความจริง หรือความเป็นไปของโลกที่ได้จากการสังเกตหรือสำรวจศึกษา ส่วนสารสนเทศ (information) คือ ข้อมูลข่าวสารหรือการนำเรื่องต่าง ๆ มาประมวลผล หรือดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศสำหรับจัดส่งให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานใช้ สุชาดา กิระนันท์ ได้ให้ความหมาย ข้อมูล (data) หมายถึง ข้อความจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจเป็นตัวเลข หรือข้อความที่ทำให้ผู้อ่านข้อมูลทราบความเป็นไปสารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อความรู้อันประมวลได้จากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น กรมสามัญศึกษาได้ให้ความหมายข้อมูล (data) ไว้ 3 ประการ คือ 1) ข้อเท็จจริงที่เป็นจำนวน ปริมาณ ระยะทาง 2) ข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นตัวเลข เช่น ชื่อ ที่อยู่ ประวัติการศึกษา 3) ข่าวสารที่ยัง

³ Cumnnngy M. Haag, and J – Dawkins Management Information System for the Information Age, 2nd ed. (Toronto : Irwin McGraw Hill, 2000), 30.

⁴ Mclean E. Turban, and J. Wetherbe, Introduction to Information Technology (Toronto : John Wiley and Son, 2001), 17.

⁵ อธิปัติย์ คลีสุนทร, “ผู้บริหารระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ : ความเกี่ยวข้องและการคิดเพื่อพิจารณา,” ใน สารสนเทศ ศษ. 2537 (กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว, 2537), 64-65.

⁶ ครรชิต มัลย์วงศ์ ไอทีกับธุรกิจ แนวคิดและแนวทาง (กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2538), 11.

⁷ สุชาดา กิระนันท์, เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ : ข้อมูลในระบบสารสนเทศ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2542), 4-5.

ไม่ได้ประเมิน เช่น รายงาน คำสั่ง ระเบียบ กฎหมาย ส่วนสารสนเทศ(information) เป็นข้อมูลที่ถูกกระทำทำให้มีความสัมพันธ์หรือมีความหมาย นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้ จากความหมายของข้อมูล (data) และสารสนเทศ (information) เมื่อพิจารณาจากที่นักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศกล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งพบว่ามีความหมายโดยรวมคล้ายคลึงกันและใกล้เคียงกัน จะมีส่วนที่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ตามแนวคิด (concept) หลักการ (principal) พอสรุปได้ดังนี้

ข้อมูล(data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่อาจเป็นตัวเลข ตัวหนังสือ รูปภาพ สัญลักษณ์ และเสียง แทนปริมาณหรือการกระทำต่าง ๆ ซึ่งยังไม่ผ่านการประมวลผล จึงทำให้ความหมายของข้อมูลเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์และขาดความสมบูรณ์ ไม่สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้

สารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูลที่ได้มีการจัดกระทำการประมวลผลแล้ว จนมีความหมายที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารได้ และข้อมูลกับสารสนเทศนี้อาจเปลี่ยนแปลงแทนที่กันได้ เมื่อนำไปใช้ในระดับบริหารที่ต่างกันตามวัตถุประสงค์

แหล่งข้อมูล

ลอง (Long) ได้กล่าวถึงแหล่งข้อมูลว่า มาจากแหล่งใหญ่สองแหล่ง คือ ข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอกองค์กรแต่ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่สมบูรณ์ต้องนำมาจัดระบบรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่และนำมาผ่านกระบวนการจึงนำข้อมูลนั้นมาใช้ได้กรมสามัญศึกษาได้จัดแบ่งแหล่งที่มาข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนออกเป็นสองแหล่งเช่นเดียวกันคือ ข้อมูลภายในโรงเรียนและข้อมูลภายนอกโรงเรียน¹⁰ ซึ่งสอดคล้องกับวีระ สุภากิจ ได้กล่าวถึงข้อมูลที่น่ามาใช้ประมวลผลเพื่อเป็นสารสนเทศมาจาก 2 แหล่ง ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลภายในองค์กร ได้แก่ ข้อมูลที่องค์กรหรือ

⁸กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา(ม.ป.ท., ม.ป.ป.), 13.

⁹Larry Long, Management Information System (Englewood Cliffs,N.J. : Prentice Hall, 1989), 246, อ้างถึงใน ประกิจ สิริสุวรรณ, “การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545),7.

¹⁰กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์ไมโครซิสเต็ม, 2538),18-20.

โรงเรียนจัดทำ เช่น จำนวนบุคลากร จำนวนนักเรียนในโรงเรียน และแหล่งข้อมูลจากภายนอกองค์กร 2) แหล่งข้อมูลภายนอกองค์กรหรือนอกโรงเรียน ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากสถานที่ราชการและสถานที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ เป็นต้น¹¹ โดยสรุปแล้ว แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาประกอบด้วย แหล่งข้อมูล 2 ข้อมูล คือ 1) แหล่งข้อมูลภายในองค์กรหรือในโรงเรียน 2) แหล่งข้อมูลภายนอกองค์กรหรือนอกโรงเรียน

ประเภทของข้อมูล

เซนน์ (Senn) แบ่งข้อมูลตามระยะเวลาของการเก็บและใช้ข้อมูลออกเป็นสองประเภท คือ 1) ข้อมูลในอดีต (historical data) เป็นข้อมูลที่ได้บันทึกไว้นานแล้ว แต่ยังมีประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคต เช่น จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อนั้น ม.1 ของปีการศึกษาที่แล้ว 2) ข้อมูลในปัจจุบัน (current data) เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในทันทีหรือช่วงระยะเวลาที่ไม่ยาวนาน เช่น จำนวนข้าราชการที่ครบเกษียณอายุราชการปีนี้¹²

ประเภทของระบบสารสนเทศ

องค์กรโดยทั่วไปมักจะมีลักษณะงานและมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกันและแม้แต่ภายในองค์กรเดียวกันความต้องการสารสนเทศในแต่ละระดับของการบริหารก็อาจไม่เหมือนกัน ระบบสารสนเทศสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ 1) จำแนกตามโครงสร้างองค์กร 2) จำแนกตามทำหน้าที่ของระบบสารสนเทศ 3) จำแนกตามการสนับสนุน และ 4) ปัญญาประดิษฐ์ การจำแนกระบบสารสนเทศตามโครงสร้างองค์กรแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ระบบสารสนเทศของหน่วยงานย่อย 2) ระบบสารสนเทศของทั้งองค์กร และ 3) ระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงระหว่างองค์กร ส่วนการจำแนกระบบสารสนเทศตามหน้าที่ขององค์กร จะสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร การจำแนกระบบสารสนเทศตามการสนับสนุน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) แบบประมวลรายการ (transaction processing systems – TPS) 2) แบบรายงานเพื่อการจัดการ

¹¹วีระ สุภากิจ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539),251.

¹²James A. Senn, Information Systems in Management (California : Woodworth Publishing Company, 1978), 23.

(management reporting systems – MRS) 3) แบบสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support systems – DSS)

ระบบสารสนเทศแบบประมวลรายการ (TPS) จะทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมขั้นพื้นฐานขององค์กร ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลที่เกิดจากธุรกรรม การตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงข้อมูล การประมวลผล การเรียง การสรุป การจัดกลุ่มและการเก็บรักษาข้อมูล TPS มีวิธีการประมวลผลอยู่ 3 แบบคือ แบบ batch processing แบบ online processing และแบบ hybrid systems การประมวลผลแบบ batch คือ การรวมข้อมูลให้เป็นชุดก่อนที่จะนำไปประมวลผลในภายหลัง ส่วนการประมวลผลแบบ online จะมีการป้อนข้อมูลทันทีประมวลผลทันทีเพื่อจะได้ output ทันที การประมวลผลแบบ hybrid systems เป็นวิธีการผสมผสานแบบที่ 1 และแบบที่ 2

ระบบสารสนเทศแบบรายงานเพื่อการจัดการ (MRS) เป็นระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดทำรายงาน หรือการตัดสินใจที่มีโครงสร้างชัดเจน และทราบล่วงหน้า รายงานจากระบบ MRS จะนำข้อมูลมาจากฐานข้อมูลของ TPS และนำมาจัดทำรายงาน ซึ่งอาจเป็นรายงานที่จัดทำเมื่อต้องการ หรือรายงานที่ทำตามระยะเวลาที่กำหนด รายงานสรุปหรือรายงานตามเงื่อนไขเฉพาะ

ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เป็นระบบสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจในลักษณะที่ไม่มีโครงสร้างชัดเจน โดยนำข้อมูลมาจากหลายแหล่งทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการใช้โมเดลที่ช่วยในการตัดสินใจ

DSS มีหลายประเภท เช่น ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information Systems-EIS) ซึ่งเป็นระบบ DSS ที่สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงแต่ละคน ส่วนระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารระดับกลุ่ม (Group Decision Support Systems GDSS) ประกอบด้วยส่วนประกอบเหมือนกับ DSS และซอฟต์แวร์ที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของ DSS ประเภทของ GDSS ขึ้นอยู่กับความถี่ในการตัดสินใจและระยะใกล้ไกลของผู้ตัดสินใจ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คือ คอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถเหมือนกับมนุษย์ หรือเลียนแบบการทำงานของสมองมนุษย์ AI มีหลายสาขา เช่น ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert Systems-ES) Neural Networks, Genetic Algorithms, การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) ระบบการเรียนรู้ (Learning Systems) ระบบการมองเห็น (Vision Systems) และหุ่นยนต์ (Robotics)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) จะให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ โดยอาศัยความเชี่ยวชาญ หรือความช่วยเหลือแก่ผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาสถานการณ์ หรือใช้ทดแทนผู้เชี่ยวชาญในบางครั้ง ส่วน Neural Networks มีความสามารถในการเรียนรู้เพราะออกแบบเหมือนสมองมนุษย์

และ Genetic Algorithms เป็น โปรแกรมที่เหมาะสมกับการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีคำตอบจำนวนมหาศาล¹³

คุณสมบัติของสารสนเทศ

สารสนเทศที่ดีจะเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการใช้ในการวางแผน การแก้ปัญหา และควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจริง แต่กังวล ได้จำแนกคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีไว้ 7 ประการ คือ 1) เป็นปัจจุบัน (current) ข้อมูลมีการปรับเปลี่ยนได้เรื่อย ๆ ในแต่ละภาค ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันจะมีค่ามากกว่าข้อมูลที่เป็นอดีต ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี จะต้องสามารถยืดหยุ่นให้มีการปรับเปลี่ยนค่าให้เป็นปัจจุบันหรือค่าคงค่าเพื่อประโยชน์การใช้งานที่ต่าง ๆ กัน 2) ทันเวลา (timely) สารสนเทศที่มีคุณค่าทางเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าไม่ได้รับในเวลาที่ต้องการอาจจะเกิดการสูญเสียโอกาสที่ไม่สามารถจะกลับมาใหม่ได้อีก ระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ คือ ระบบจะต้องจัดสรรให้ได้สารสนเทศ เมื่อผู้ใช้ประสงค์จะใช้ในเวลาที่ต้องการ 3) ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ (relevant) เป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 4) ความสมบูรณ์ครบถ้วน (completeness) คือให้ข้อเท็จจริงมีความครบถ้วนของข้อมูล ไม่ขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไป 5) มีความถูกต้องแม่นยำ (accuracy) คุณสมบัติที่แสดงถึงคุณค่าและประโยชน์ของสารสนเทศที่นับว่าสำคัญเพราะแม้สารสนเทศนั้นตรงต่อความต้องการผลิตได้ทันเวลาแต่ขาดความถูกต้องแล้ว ก็หาประโยชน์ไม่ได้เลย 6) ความคงที่ (consistent) มีหลายกรณีที่สารสนเทศก่อให้เกิดความขัดแย้ง ข้อมูลที่จัดเก็บหลาย ๆ ที่อาจไม่ตรงกัน วิธีการประมวลที่ต่างกันอาจทำให้ผลลัพธ์เกิดการคลาดเคลื่อนได้ จุดมุ่งหมายของระบบสารสนเทศข้อหนึ่ง คือ พยายามทำให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด มีความคงที่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ 7) การนำเสนอรูปแบบที่มีประโยชน์ (present in usable form) ถ้ารูปแบบการนำเสนอสารสนเทศผู้ใช้นำไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ระบบดังกล่าวจะมีค่าน้อย ระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพคือ ระบบที่มีความยืดหยุ่นในการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น¹⁴ เมอร์ดิกและมุนสัน (Murdick and Munson) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของสารสนเทศไว้ 13 ประการ คือ 1) มีจุดมุ่งหมาย (Purpose) การบอก แนะนำ และหาแนวทางแก้ปัญหา ตัดสินใจ

¹³ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ : แชนโพร่ พรินติ้ง จำกัด, 2548), 84-85.

¹⁴สารสนเทศที่ดี [Online], accessed 9 August 2005. Available from <http://kmitnb.ac.th>

ควบคุมหรือริเริ่มสิ่งใหม่ในช่วงเวลานั้นเพื่อให้ปฏิบัติได้ตรงกับความต้องการขององค์กร 2) มีวิธีการและรูปแบบ (Mode and Format) เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้เครื่องมือเครื่องจักร สารสนเทศจะต้องจัดในรูปแบบลักษณะเดียวกันอย่างถูกต้องเพื่ออุปกรณ์เครื่องมือที่ทำงานได้สะดวก3) มีการซ้ำซ้ำ (Redundancy) เป็นลักษณะของการทำข้อมูลสำรองเพื่อไว้ในกรณีที่ข้อมูลผิดพลาดจะมีการเรียกข้อมูลสำรองออกมาใช้งานทำให้ไม่เกิดการเสียหายหรือผิดพลาดจะทำให้สารสนเทศมีประสิทธิภาพ 4) ระดับ (Rate) มีการแบ่งสารสนเทศเป็นหลายระดับตามลักษณะสำคัญของข้อมูลและผู้ใช้สารสนเทศ ในกรณีที่ข้อมูลบางระดับเกิดการเสียหาย ผู้ใช้สารสนเทศอาจไปขอข้อมูลจากระดับที่ต่ำกว่าได้5) ความถี่ (Frequency) เป็นจำนวนครั้งของการใช้ข้อมูลเพื่อรายงานผลหรือประมวลผลหรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้ใช้สารสนเทศได้ประเมินสถานการณ์และเรียกข้อมูลในช่วงเวลานั้นได้ถูกต้อง 6) การนำไปสู่การตัดสินใจ (Deterministic) เป็นการประเมินจากอดีตและปัจจุบันเพื่อทำนายความเป็นไปได้ในอนาคตว่าควรเป็นอย่างไร ครั้งนี้จะมีส่วนช่วยการตัดสินใจและพัฒนาการบริหารงานได้7) ความสิ้นเปลือง (Cost) เป็นขีดจำกัดในการดำเนินการระบบสารสนเทศ ผู้บริหาร ผู้ออกแบบระบบสารสนเทศต้องคำนึงว่าการดำเนินการสารสนเทศนั้นจะต้องมีค่าใช้จ่าย 8) มีคุณค่า (Value) หมายถึง ความซับซ้อนของการเลือกความเป็นไปได้ของการตัดสินใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เสียไปเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อนำมาช่วยในการตัดสินใจและบริหารงาน9) มีความเชื่อถือได้ เทียงตรง (Reliability and Precision) สิ่งนำเข้าเป็นอย่างไร สารสนเทศที่ได้รับก็เป็นอย่างนั้น 10) มีความแน่นอนแม่นยำ (Accuracy) มีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงน้อย 11) มีเหตุผลถูกต้อง (Validity) ค่าที่ได้จากการวัดเมื่อดูจากผลผลิตกับปัจจัยนำเข้าสอดคล้องเป็นเหตุเป็นผลกันตามสภาพจริง 12) เป็นปัจจุบัน (Currency) ข้อมูลสารสนเทศจะต้องเหมาะสมกับยุคและเวลาที่ใช้ ข้อมูลไม่ล้าสมัย3) กะทัดรัด (Compactness) เป็นความหนาแน่นของข้อมูลจะต้องมีขนาดเหมาะสมกับการใช้ในระดัหนึ่งไม่หลากหลายจนเกินไป

คุณสมบัติของสารสนเทศที่กล่าวมา สรุปได้ว่า สารสนเทศที่ดี ต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน เทียงตรง เชื่อถือได้ มีความสมบูรณ์ ทันสมัย เป็นปัจจุบันตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

¹⁵Robert G Murdick and John C. Munson, *Mis : Concept and Design*, 2nd ed. (New jersey : Prentice Hall, 1986), 144-145, อ้างถึงใน ชีรศักดิ์ พิงภักดิ์, “แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร2544),21.

ความสัมพันธ์ของข้อมูล สารสนเทศและระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศจะประกอบไปด้วยส่วนนำเข้า ส่วนกระบวนการหรือส่วนประมวลผล และส่วนผลลัพธ์ ซึ่งตัวข้อมูลจะเป็นวัตถุดิบของระบบในส่วนนำเข้า เพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ กันและได้สารสนเทศเป็นผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศ ในปัจจุบันนี้ได้นำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ เพื่อให้การประมวลผลทำได้รวดเร็วขึ้นและเพื่อให้สารสนเทศที่ได้มีคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

เนื่องจากสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ผู้ที่จะผลิตสารสนเทศเพื่อสื่อความหมายให้ได้ครบถ้วน ทำให้ผู้รับสารสนเทศแต่ละคนสามารถทำความเข้าใจได้ใกล้เคียงกันจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญต่อไปนี้ด้วย ได้แก่ สิ่งที่ใช้อ้างอิง ทักษะคติของผู้รับ ความตั้งใจในการที่จำทำความเข้าใจและการได้ยินหรือได้เห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น¹⁶

การจัดระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ สามารถจำแนกตามวิธีดำเนินการออกเป็น 3 ระบบ ซึ่งแต่ละระบบมีจุดเด่นและจุดด้อยพอสรุปได้ดังนี้

1. ระบบทำด้วยมือ(Manual System) เป็นระบบที่เก็บ โดยการใช้เอกสารในรูปแบบต่าง ๆ ระบบนี้มีข้อดีคือค่าใช้จ่ายน้อย ส่วนข้อเสียคือ การเรียกใช้ไม่สะดวกและไม่ทันการ หากจัดระบบเพิ่มเอกสารไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

2. ระบบกึ่งอัตโนมัติ(Semi-Automation) ระบบนี้ใช้มือทำส่วนหนึ่งและใช้เครื่องกลทำส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ส่วนที่เป็นเอกสารต่าง ๆ ทำด้วยมือ และส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ระบบนี้มีข้อดีคือค่าใช้จ่ายไม่สูง การฝึกอบรมบุคลากรไม่มากนัก และมีข้อเสียคือ ถ้ารูปแบบเอกสารไม่เหมาะสมการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม การดำเนินการจะล่าช้า หากข้อมูลจากการกรอกเอกสารผิดพลาดระบบนี้จะทำได้ดีต่อเมื่อส่วนที่ทำด้วยมือทำได้สมบูรณ์แบบ ได้แก่ การกรอกข้อมูลครบ ถูกต้อง มีระบบควบคุมตรวจสอบอย่างดี

¹⁶ความสัมพันธ์ของข้อมูลสารสนเทศและระบบสารสนเทศ[Online], accessed 9 August 2005. Available from <http://Kmitnb.05.Kmitnb.ac.th/~dem.39102/2-pradit.doc>.

3. ระบบอัตโนมัติ(Full-Automation) เป็นระบบที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดำเนินงาน ระบบนี้ต้องมีการออกแบบให้เข้ากับลักษณะงานเนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สร้างมาจะมีลักษณะและขนาดของเครื่องแตกต่างกัน¹⁷

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

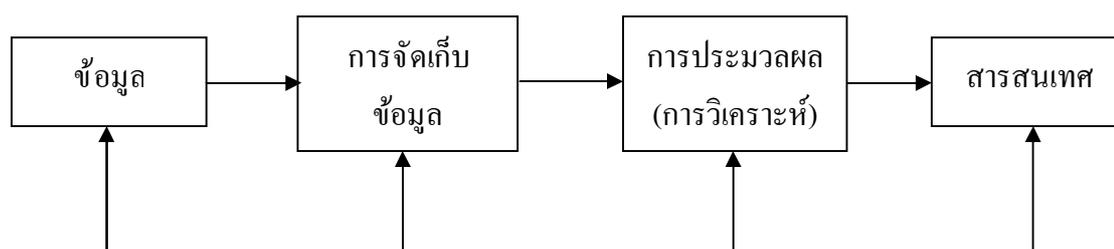
กรมวิชาการ กล่าวถึงการจัดทำระบบสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ ส่วนด้วยกัน คือ

1. ข้อมูล เป็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศ

2. การจัดเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่หรือที่ได้มาอย่างมีระบบ สะดวกต่อการนำมาประมวลผลหรือนำมาใช้ประโยชน์ และสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย

3. การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดกระทำข้อมูล เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำมาใช้ซึ่งวิธีการประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศมีมากมาย เช่น การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจกแจง การทำ Crosstabulation (ตารางแจกแจงข้อมูล, ตัวเลขแบบหลายประเภท) ตลอดจนการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ (คำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ฯลฯ)

4. สารสนเทศ เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้วเป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป¹⁸

แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

ที่มา : กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545),20-21.

¹⁷กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545),10.

¹⁸เรื่องเดียวกัน , 20-21.

ลวดอน (Laudon) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1. ปัจจัยนำเข้า (input) เป็นการรวบรวมข้อมูลดิบจากทั้งภายในองค์กรและสิ่งแวดล้อมภายนอก 2. กระบวนการ (processing) เป็นการแปลงข้อมูลดิบให้มีความหมายตามต้องการ 3. ผลผลิต (output) ส่งผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการไปยังผู้ใช้ ซึ่งในระบบสารสนเทศจะมีข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่ผู้ใช้จะต้องนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้ถูกต้องต่อไป

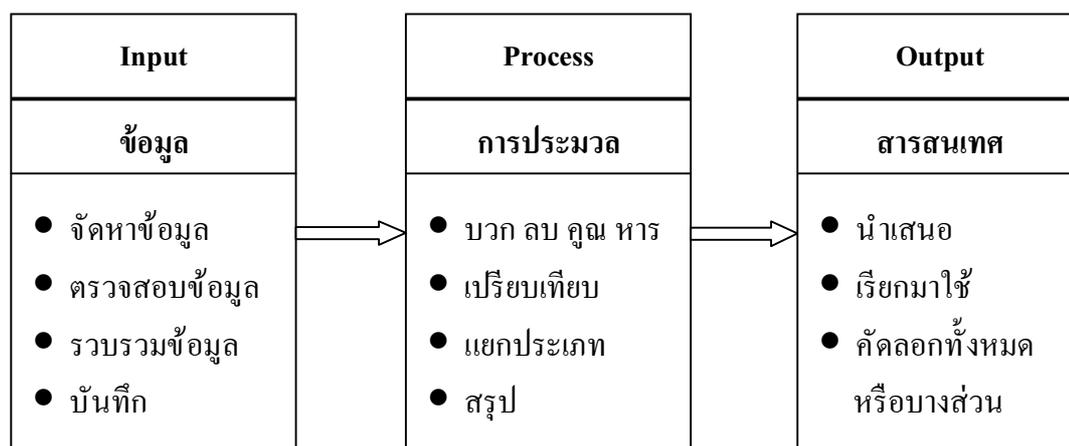
ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการที่ใช้คอมพิวเตอร์ (computer-based information systems – CBIS) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ฮาร์ดแวร์ (hardware) ได้แก่ อุปกรณ์ที่ช่วยในการป้อนข้อมูล ประมวลผลจัดเก็บ และผลิต output ออกมาในระบบสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ (software) ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยฮาร์ดแวร์ทำงาน ฐานข้อมูล (database) คือ การจัดระบบของแฟ้มข้อมูล ซึ่งเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน ฐานข้อมูล (database) คือ การจัดกลุ่มของแฟ้มข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน เครือข่าย (network) คือ การเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันเพื่อช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และช่วยการติดต่อสื่อสาร กระบวนการ (procedure) ได้แก่ นโยบาย กลยุทธ์ วิธีการ และกฎระเบียบต่าง ๆ ในการใช้ระบบสารสนเทศ คน (people) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในระบบสารสนเทศ ซึ่งได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบสารสนเทศ เช่น ผู้ออกแบบ ผู้พัฒนาระบบ ผู้ดูแลระบบ และผู้ใช้งาน

ผู้นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญของระบบสารสนเทศ คือ ส่วนข้อมูลนำเข้า (input) ส่วนประมวลผล (process) และส่วนสารสนเทศ (output) ข้อมูลนำเข้า (input) คือ ข้อเท็จจริง การกระทำต่าง ๆ ที่ยังไม่ผ่านการประมวลผลอยู่ในรูปตัวเลข ตัวหนังสือ รูปภาพหรือคำบอกเล่า ข้อมูลที่นำมาใช้จะเป็นข้อมูลที่ออกไปรวบรวมเองเป็นครั้งแรก เรียกว่า ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ส่วนข้อมูลที่ได้จากผู้อื่นรวบรวมไว้ เรียกว่า ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) การประมวลผล (process) หมายถึง การนำข้อมูลที่ต้องการใช้มาคำนวณโดยวิธีบวก ลบ คูณ หาร เปรียบเทียบ แยกประเภท เรียงลำดับ ซึ่งแต่เดิมใช้คนคิด ใช้เครื่องคิดเลข แต่ในปัจจุบันจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวลผล อาจจะเก็บผลลัพธ์ไว้หรือนำบางส่วนหรือทั้งหมดออกมาใช้ได้ เครื่องคอมพิวเตอร์จะสามารถรับคำสั่งหลายคำสั่งพร้อมกัน แล้วทำงานออกมาโดยได้ผลขั้นสุดท้ายเป็น

¹⁹Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994),8-9.

²⁰ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ : แซทโพร่ พรินติ้ง จำกัด, 2548),18-19.

สารสนเทศ (information) ส่วนนี้คือ ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบ ผ่านกระบวนการประมวลผล มีความชัดเจนขึ้น สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจหรือดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้

แผนภูมิที่ 4 ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศ

ที่มา : ระบบสารสนเทศ [Online], accessed 9 August 2005. Available from

<http://www.thaigoodview.com/library/teacher/show/prajuab/tanyalak.k/2/c2/2/htm>

ระบบสารสนเทศ ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่กล่าวถึงอีกคือ 1. บุคลากร 2. ขั้นตอนการปฏิบัติ 3. เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ 4. ซอฟต์แวร์ 5. ข้อมูล

1. บุคลากร เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เพราะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจวิธีการให้ได้ว่าซึ่งสารสนเทศจะเป็นผู้ดำเนินการในการทำงานทั้งหมด บุคลากรจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรในองค์กรเป็นส่วนประกอบที่ทำให้เกิดระบบสารสนเทศด้วยกันทุกคน

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นระเบียบวิธีการปฏิบัติในการจัดเก็บรักษาข้อมูลในรูปแบบที่จะให้เป็นสารสนเทศได้ เช่น กำหนดให้มีการป้อนข้อมูลทุกวัน ป้อนข้อมูลให้ทันตามกำหนดเวลา มีการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ กำหนดเวลาในการประมวลผล

3. รายงานการดำเนินการต่าง ๆ ต้องมีขั้นตอนหากขั้นตอนใดมีปัญหา ระบบก็จะมีปัญหาด้วย เพราะทุกขั้นตอนมีผลต่อระบบสารสนเทศ

²¹ระบบสารสนเทศ [Online], accessed 9 August 2005. Available from

<http://www.thaigoodview.com/library/teacher/show/prajuab/tanyalak.k/2/c2/2/htm>

4. เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดทำสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ช่วยประมวลผล คัดเลือก คำนวณหรือพิมพ์รายงานผลตามที่ต้องการ คอมพิวเตอร์ เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยทำงานได้รวดเร็วมีความแม่นยำในการทำงาน และทำงานได้ต่อเนื่อง คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสารสนเทศ

5. ซอฟต์แวร์ คือ ลำดับขั้นตอนคำสั่งที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซอฟต์แวร์จึงหมายถึงชุดคำสั่งที่เรียงเป็นลำดับขั้นตอน สั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานตามต้องการ และประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

6. ข้อมูลเป็นวัตถุดิบที่จะทำให้เกิดสารสนเทศ ข้อมูลนี้จะเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสารสนเทศที่ต้องการเช่น สถาบันการศึกษามักจะต้องการสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ข้อมูลผลการเรียน ข้อมูลอาจารย์ ข้อมูลการใช้จ่ายต่าง ๆ ข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีบทบาททำให้เกิดสารสนเทศ²²

ประโยชน์ของสารสนเทศ

สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ ผู้บริหารในปัจจุบันจะต้องบริหารงานภายใต้ความจำกัดของทรัพยากรทุกด้าน และยังเผชิญกับความกดดันตัดสินใจสลับซับซ้อนที่มีมากขึ้นตามความเจริญเติบโตของโรงเรียน สารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือให้ทางเลือกที่ดีเพื่อการดำเนินงานต่าง ๆ ให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามต้องการได้ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของสารสนเทศไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ กล่าวว่า ประโยชน์ของระบบสารสนเทศ มี 4 ประการ คือ 1) ประสิทธิภาพ ได้แก่ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน การจัดเก็บข้อมูลปริมาณมาก การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว การลดต้นทุน และการขยายขอบเขตการติดต่อประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ 2) ประสิทธิผล ได้แก่ การช่วยสนับสนุนการตัดสินใจให้องค์การ การช่วยเหลือสินค้าและบริการที่เหมาะสม และการปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการให้ดีขึ้น 3) ความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่ การสร้างนวัตกรรม การให้บริการลูกค้าที่ไม่เหมือนใครและการติดต่อกับซัพพลายเออร์เพื่อลดต้นทุน และทำให้การส่งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นไปอย่าง

²²ระบบสารสนเทศ [Online], accessed 9 August 2005. Available from

รวดเร็ว 4) คุณภาพชีวิตการทำงาน คือ การทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจและเกิดประสิทธิภาพการทำงานพร้อมกันด้วย²³

องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1. ผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพราะผู้บริหารเป็นผู้ให้เงินให้คน และให้ทิศทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ผู้บริหารต้องเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาระบบงานและจะต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่และมีเวลาให้งานนี้อย่างเพียงพอ

2. ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ นอกจากจะมีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลแล้ว ยังจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล่าวพูดความจริง และต้องมีความอดทนต่อผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี เช่น ความล่าช้าของงานส่วนที่ผู้ปฏิบัติงานเดิมช่วยดำเนินการข้อผิดพลาดจากการไม่เคยชินกับระบบงานใหม่

3. เทคโนโลยีที่นำมาใช้ ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างมาก ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้มีทางเลือกอย่างมากมายหลายอย่าง ซึ่งมีผลดีผลเสียต่างกันอย่างสูงด้วย ผลที่เกิดขึ้นจะกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยตรง ดังนั้น การเลือกเทคโนโลยีที่นำมาใช้จึงต้องระมัดระวังอย่าเลือกเพราะต้องการทดลอง ควรคำนึงถึงประโยชน์ของงานเป็นหลัก ข้อสำคัญก็คือข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และกำลังคนที่มีอยู่

4. แผนงาน การพัฒนาระบบสารสนเทศจะต้องกำหนดให้ชัดเจนมีความเป็นไปได้สูง แผนงานนี้ต้องได้มาจากการพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้ใช้และผู้จัดทำ ระบบสารสนเทศ มีการประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกันและดำเนินการไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

การพัฒนาระบบสารสนเทศจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์ประกอบที่สำคัญเหล่านี้ องค์ประกอบบางอย่างสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่องค์ประกอบบางอย่างก็ยากต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น แผนงานที่กำหนดขึ้นหากได้คำนึงถึงสภาพ

²³ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ: แชนโพร่ พรินต์ติ้ง จำกัด, 2548), 26.

ที่เป็นอยู่ก็สามารถที่จะช่วยให้การพัฒนาระบบสารสนเทศพบความสำเร็จได้อย่างสะดวกและง่ายยิ่งขึ้น²⁴

ดังนั้น พอที่จะสรุปคุณประโยชน์ของสารสนเทศซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานหากมีการจัดการด้านระบบสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเหมาะสมแล้วจะทำให้การวางแผน การบริหาร การกำกับดูแล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (management information system : MIS) เป็นการใช้วิธีการเชิงระบบ (system approach) และเทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบจัดทำข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่ดี ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารไว้ ดังนี้

สแตร์ (Stair) ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ไว้ว่าระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง การรวมคน กระบวนการซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล เครื่องหมายต่างๆ อย่างเป็นระบบเพื่อจัดหาสารสนเทศให้กับผู้บริหารและผู้ตัดสินใจ

ลอคอน (Jane P. Laudon) ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ว่าเป็นการบริหารในองค์การ เป็นการเตรียมการให้ผู้บริหารโดยใช้คอมพิวเตอร์จัดทำรายงานการบันทึกข้อมูลรายละเอียดการปฏิบัติงานและข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ขององค์การ ระบบ MIS จะมีส่วนช่วยผู้บริหารในด้านการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจโดยการเตรียมการสรุปงาน และจัดทำรายงานข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์การเป็นพิเศษสำหรับผู้บริหาร

แฮก (Haag) กล่าวถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารว่า เกี่ยวข้องกับการวางแผน การพัฒนา การจัดการและการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยคนในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องการประมวลสารสนเทศและการบริการ²⁷

²⁴ กรมสามัญศึกษา, “การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน”, 2536, 14. (อัดสำเนา)

²⁵ Ralph M. Stair, Principles of Information Systems (Boston : Boyd and Fraser Publishing Company, 1999), 7.

²⁶ Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1999), 7.

²⁷ Cumnnngy M. Haag, and J – Dawkins Management Information System for the Information Age, 2nd ed. (Toronto : Irwin McGraw Hill, 2000), 4.

เทอบาน (Turban) ให้ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร คือ ระบบรวบรวมประมวล เก็บรักษา วิเคราะห์ และเผยแพร่สารสนเทศเพื่อจุดมุ่งหมายใดโดยเฉพาะ²⁸

อาจกล่าวโดยสรุปถึงความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (management information system : MIS) ได้ว่า คือ ระบบการจัดกระทำข้อมูล ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาจัดประมวลผลเป็นสารสนเทศอย่างมีระเบียบวิธีการ เพื่อให้สารสนเทศที่ได้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ วางแผน ควบคุมการปฏิบัติงาน ให้องค์กรนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

ความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

เมอร์ดิกและรอส (Murdick and Ross) กล่าวว่าไว้ว่าผู้บริหารทุกระดับต้องวางแผนที่จะสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร พัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า จะต้องรู้ว่าสิ่งใดควรทำ ทำเมื่อไร ใครเป็นผู้ทำ และจะต้องบริหารทรัพยากรองค์กรให้เหมาะสม²⁹ แต่ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ขยายตัว มีหน่วยงานย่อยมาก มีความหลากหลายซับซ้อนในการบริหารงานมากขึ้น ผู้บริหารจึงต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ ใหวพริบ ประสพการณ์ และปฏิภาณในการบริหารงาน พัฒนางาน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ความจำเป็นและความสำคัญของระบบสารสนเทศจึงมีมากขึ้น การพัฒนาหน่วยงานในปัจจุบันจึงต้องใช้สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจมากขึ้น ถ้าไม่มีระบบสารสนเทศที่ดี ถูกต้อง และทันสมัยเข้ามาประกอบการตัดสินใจแล้ว การบริหารงานอาจผิดพลาดและไม่ทันการ³⁰ ผู้บริหารจึงมีจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ ถ้าเห็นว่าข้อมูลและสารสนเทศจากระบบเชื่อถือได้ การใช้วิธีการเชิงระบบ (system approach) และคอมพิวเตอร์มาช่วยในการประมวลผลข้อมูลจะทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่ดี ฮิกส์ (Hicks) ให้ความเห็นว่า ระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผล จะมีส่วนช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ และการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง องค์กรต่าง ๆ จึงใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการแข่งขันและถือเป็นข้อได้เปรียบของตนสารสนเทศดังกล่าวเมื่อมีการ

²⁸Mclean E. Turban, and J. Wetherbe, Introduction to Information Technology (Toronto : John Wiley and Son, 2001), 17.

²⁹Robert G. Murdick and Joei E. Ross, Information Systems for Modern Management, 2nd ed. (New Delhi : Prentice-Hall of India Private Limited, 1983), 108.

³⁰พนม พงษ์ไพบูลย์, การประสานงานการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532), 123.

ผ่านกระบวนการจัดระบบที่แน่นอน ถูกต้อง รวดเร็ว ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้นและถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจ การวางแผน การบริหาร ระบบสารสนเทศนั้นเรียกว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (management information system : MIS) ซึ่ง ลอดอน (Laudon) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจะช่วยผู้บริหารในด้านกระบวนการ การเชื่อมโยง การเข้าถึง การกระทำขององค์การตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยผู้บริหารในการวางแผน การตัดสินใจ การควบคุมทุกระดับ การบริหารในองค์การนั้น³¹ จะเห็นได้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS) เป็นระบบที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องการให้มีในหน่วยงานของตน เพราะมีส่วนช่วยสนับสนุนงานของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในด้านการวางแผน การจัดงบประมาณ การติดตามผล การควบคุมงาน และที่สำคัญที่สุดคือ การตัดสินใจระบบMIS จะช่วยเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งด้านภาพรวมและแบบเจาะลึก การมีระบบMIS ทำให้ข้อมูลที่ยุ่งยากซับซ้อนกลายเป็นง่าย ชัดเจนสามารถผลิตรายงานได้หลายรูปแบบตามต้องการ นักบริหารที่มีความสามารถ คือ ผู้ที่ทำงานให้สำเร็จได้โดยการลงทุนพอสมควร ใช้อยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม แต่ให้ประโยชน์ขององค์การของตนและส่วนรวมมากที่สุด³² MIS เป็นระบบที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดหาข้อมูลได้ทันเวลา เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานหรือวิเคราะห์วางแผน การจัดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ³³

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร มีความสำคัญเพราะมีปัจจัยมูลเหตุดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานในปัจจุบัน มีความยุ่งยากกว่าในอดีต ต้องสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด
2. ขนาดขององค์กรที่ดำเนินการใหญ่กว่าในอดีต
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการนำมาใช้ในหน่วยงานอย่างกว้างขวาง
4. การกระจายข่าวสารและข้อมูล เป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

³¹Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994), 38.

³²อริปัดย์ คลีสุนทร, “ยุทธศาสตร์การบริหารยุคโลกาภิวัตน์” จุลสารการบริหารการศึกษาศิลปากร 2, 3 (ตุลาคม 2538) : 6.

³³Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994), 24.

5. หน่วยงานทุกระดับพัฒนาการบริหารอย่างเป็นระบบมากขึ้น การตรวจสอบและควบคุมประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ระบบสารสนเทศเป็นระบบรวม (Integrated) ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล ทำได้ยากและการนำไปใช้ก็ซับซ้อนไม่สะดวก จึงจำเป็นต้องแบ่งระบบสารสนเทศออกเป็นระบบย่อย ๆ 4 ส่วน คือ

1. ระบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing Systems : TPS) เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประจำวันขององค์กร เช่น การบันทึกรายการบัญชี การบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เป็นการปฏิบัติงานในลักษณะซ้ำ ๆ กันทุกวัน (Routine) เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการเชื่อมโยงกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ลูกค้า คลังสินค้า (Inventory) การผลิต (Production) เป็นต้น

2. ระบบการจัดการรายงาน (Management Reporting Systems : MRS) ระบบนี้ช่วยในการจัดเตรียมรายงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ (User) ซึ่งระบบนี้ได้คิดค้นจัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเตรียมข้อมูลให้กับผู้บริหาร เพื่อใช้ในการพิจารณา ก่อนที่จะตัดสินใจ เกิดจากการบันทึกข้อมูลอย่างกว้างในขั้นตอนระบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing Systems) โดยทั่วไปข้อมูลต่าง ๆ จะอยู่ในรูปของข้อสรุป (Summary Report)

3. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems : DSS) ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการจัดรูปแบบข้อมูล การนำข้อมูลมาใช้ และการรายงานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับต่าง ๆ เช่น ระบบ DSS จะช่วยผู้บริหารที่นั่งอยู่หน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และรายงานผลได้ทันตามความต้องการ สามารถเปลี่ยนตัวแปรที่แตกต่างกันแล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ได้ ปัจจุบัน DSS ได้พัฒนาเป็น GDSS (Group Decision Support Systems) ซึ่งสามารถที่จะตอบสนองหรือส่งเสริมระบบการตัดสินใจแบบกลุ่ม โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในลักษณะเครือข่ายเฉพาะ (Local Area Network) หรืออินทราเน็ต (Intranet)

4. ระบบสารสนเทศสำนักงาน (Office Information System : OIS) เป็นระบบสารสนเทศที่ใช้ในสำนักงาน โดยอาศัยอุปกรณ์พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ (Computer-based) เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) เครื่องโทรสาร (Facsimile) โมเด็ม (Modem) โทรศัพท์ และสายสัญญาณ รวมถึงระบบโปรแกรม เช่น โปรแกรมประมวลคำ (Word processing) โปรแกรม

ไมโครซอฟท์ออฟฟิศ (Microsoft office) และ โปรแกรมจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) เป็นต้น ระบบสารสนเทศที่ใช้ในสำนักงานจะมีความยืดหยุ่น³⁴

นอกจากนั้นระบบความรู้ (Knowledge systems : KES) ซึ่งเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับระบบสำนักงานก็มีบทบาทในการพัฒนาองค์กร เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะ เช่น วิศวกร แพทย์ นักกฎหมาย และนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีการใช้โปรแกรมเฉพาะ และยังมีระบบอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems : MIS) เพื่อช่วยในการตัดสินใจและการนำไปใช้ เช่นระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert system) ระบบอัจฉริยะ (Artificial intelligence) และในทางปฏิบัติเราจะต้องมีระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการมาสนับสนุนการบริหารของผู้บริหารในระดับนโยบายและแผนขององค์กรจึงทำให้เกิด ระบบสนับสนุนผู้บริหาร (Executive Support Systems : ESS) ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในระดับกลยุทธ์ขององค์กร โดยจะมีการพิจารณาข้อมูลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร และนำมาประกอบการตัดสินใจในปัญหาที่ไม่มีโครงสร้างหรือรูปแบบที่แน่นอน จึงเป็นระบบที่ใช้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ นโยบาย³⁵

ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์

การบริหารคือการหาทางทำงานให้สำเร็จ การทำงานให้สำเร็จได้นั้น มีวิธีการอยู่มากมายหลายวิธีที่ผู้บริหารทั้งหลายได้ใช้ความรู้ ความสามารถ เลือกวิธีที่เหมาะสมตามสภาพความต้องการ และสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ แต่เดิมแนวความคิดว่าองค์ประกอบสำคัญที่เป็นปัจจัยช่วยให้การบริหารงานใดๆ สำเร็จได้โดยง่าย คือ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) แนวคิดนั้นรู้โดยทั่วกันว่า 4 M's ปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้สามารถทำงานสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น มีเพิ่มอีก 2 ประการ คือ ข้อมูลสารสนเทศ (Information) และเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งหมายถึง การนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ 2 ประการหลังนี้โดยทั่วไป เรียกกันว่า IT (ไอที) โลกปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก โดยการค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการผลิตและการบริการทุกด้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยลดต้นทุนด้านแรงงาน ด้านวัสดุลง นอกจากนั้น ยังสามารถแปรสินค้า สิ่งผลิตบริการ แม้กระทั่งแนวความคิดให้เป็นที่ทราบกัน

³⁴ Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994), 13-16.

³⁵ Ibid.

โดยทั่วไปได้ง่าย การบริหารในยุคปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการไปต่างๆ พอสสมควร เพื่อให้องค์กรสามารถทำหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 1) โลกาภิวัตน์และความหมาย ราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติศัพท์คำนี้ขึ้นให้มีความหมายใกล้เคียงกับต้นศัพท์ (Globalization) คือ ให้หมายถึง การแผ่ถึงกันทั่วโลก การเข้าถึงโลกการเอาชนะโลก ซึ่งคงมีนัยว่า ล่วงรู้ความเป็นไปของโลกหรือก้าวทันโลก กล่าวคือ ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในประเทศของตนเองและประเทศต่างๆ เมืองต่างๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ สามารถรับรู้รับทราบได้ในเวลาใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดๆ หากเรื่องราวของความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ก็สามารถนำมาปรับใช้ หรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้โดยเหมาะสม

จากการพัฒนาหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร และโทรคมนาคม และด้านระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้ยุคโลกาภิวัตน์จึงเป็นยุคที่ผู้คนทั้งโลกที่สามารถสื่อสาร ขนส่งเดินทางไปมาหา กันได้ คิดคล้ายๆ กัน มีอุปกรณ์การดำรงชีวิตที่เป็นสินค้า สิ่งผลิตคล้ายๆ กัน คุณภาพยนตร์เรื่อง เดียวกัน ฟังเพลงเพลงเดียวกัน วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นหนึ่งสามารถแพร่ไป ได้รับการยอมรับอีกที่หนึ่งได้ง่าย ซึ่งต่อไปวิถีชีวิต การกินอยู่ การแต่งกายก็จะคล้ายๆ กันยิ่งขึ้น รวมทั้งจะมี ภาษากลางใช้ในการสื่อความหมายทั่วโลกไม่ว่าภาษา หรือเป็นภาษาเดียวกันมากขึ้นด้วย 2) ปัจจัยที่ ส่งผลกระทบ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบให้ผู้คนรู้เท่าๆ กัน หรือเกือบเท่ากันแต่งกายเหมือนกัน มีวิถีชีวิต ที่กำลังปรับเปลี่ยน ไปใกล้เคียงกันมากขึ้นนั้น มีหลายประการที่สำคัญ คือ 2.1) เทคโนโลยี สารสนเทศ เทคโนโลยีนี้ครอบคลุมเรื่องการทำให้อัตโนมัติ ตัวอักษร หรือข้อความ สัญลักษณ์ รวมทั้ง ภาพและเสียง ที่ผ่านการวิเคราะห์ จัดกลุ่ม เลือกสรรแล้ว โดยระบบคอมพิวเตอร์ (Computerized System) หรือโดยเครื่องมืออุปกรณ์อื่นสามารถส่งผ่าน หรือนำเสนอให้ผู้รับ ผู้ใช้ หรือผู้ต้องการได้ กว้างขวางและรวดเร็วมาก เทคโนโลยีเรียกกันทั่วไปว่า ไอที (Information Technology) 2.2) เทคโนโลยีโทรคมนาคม ส่วนนี้ คือ สะพานหรือทางเดินของข้อมูลข่าวสาร ภาพ เสียง จากผู้ส่งไป ยังผู้รับ ซึ่งปัจจุบันสามารถทำได้ทั้งทางอากาศ ผ่านเครือข่ายดาวเทียม (Satellite Systems) หรือทาง บก ทางน้ำ ผ่านเครือข่ายสายใยแก้ว (Fiber optics) ขณะนี้ประเทศไทยกำลังดำเนินการทั้งสองระบบ ที่จะช่วยเป็นทางเดินให้ข้อมูลข่าวสาร ภาพ เสียง รับส่งได้โดยสะดวก และรวดเร็วมาก ซึ่งต่อไป อาจจะใช้คำว่า Information Superhighways ได้ 2.3) เทคโนโลยีอื่นๆ อาทิ เทคโนโลยีการผลิตสินค้า ทำให้ผลิตได้มากๆ โดยมีมาตรฐานและคุณภาพเหมือนกัน ใช้หุ่นยนต์ (Robot) และแรงคน ประกอบกัน เทคโนโลยีการเรียนการสอน ครูคนเดียวผ่านสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ เครือข่ายดาวเทียม สายใยแก้ว ไปถึงนักเรียนจำนวนมากๆ ได้ในเวลาเดียวกัน นักเรียนหรือผู้เรียน(ทั้งในระบบและ นอกกระบบ) ได้รับรู้ รับทราบ เช่นเดียวกัน สามารถถาม-ตอบ ในช่วงเวลาเรียนจากระยะทางไกลๆ

ได้ด้วย การลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเรียน อาจจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบ รหัสแท่ง Bar code ช่วยให้ทำงานได้รวดเร็วมาก ประหยัดเวลา และเป็นระบบ ระเบียบ คุณถ่วงนอกจากนี้ยังมี เทคโนโลยีการบริหาร เทคโนโลยีการก่อสร้าง ฯลฯ ที่ทำให้ผู้คนรับรู้รับทราบคล้ายๆ กัน ใช้สินค้าและบริการเกือบเหมือนกัน อยู่อาศัยหรือทำงานในอาคารมีลักษณะคล้ายๆ กัน รวมทั้งทำให้ภาพการดำรงชีวิตของผู้คนในที่ห่างไกลจากเมือง ต่างเมือง หรือต่างประเทศค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ด้วย 3) ยุทธศาสตร์การบริหาร การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จแต่จะมีกลวิธีใดบ้างที่จะช่วยให้งานสำเร็จได้นั้น โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกเสมือนเล็กกลง(Global Village) ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรการผลิตลดลงด้วยนั้น นักบริหารในระยะหลังๆ นี้ พยายามใช้ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อมุ่งบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง คือ ประการที่หนึ่ง ใช้คนเท่าเดิมทำงานได้มากขึ้น ประการที่สอง งานเท่าเดิม แต่ใช้คนน้อยลง และ ประการที่สาม คุณภาพของงานต้องดีเท่าเดิม หรือดีกว่า การจะบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง ดังกล่าวนั้น ต้องใช้ยุทธศาสตร์ คือ 1) การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information Utilization) เพื่อประกอบการตัดสินใจให้มากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องมีข้อแม้ว่า ข้อมูลสารสนเทศนั้นๆ ต้องรวดเร็ว ถูกต้อง ทันสมัย และใช้ประยุกต์ได้ ปัญหาคือ ข้อมูลสารสนเทศบางอย่างรวบรวมได้ง่าย ถ้าครอบคลุมเนื้องานน้อย แต่บางอย่างก็ได้น้อย ต้องอาศัยเวลาสำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์ ก่อนนำมาใช้ได้ ในส่วนนี้ต้องอาศัยระยะเวลาและศึกษาว่าข้อมูลสารสนเทศเรื่องใดจำเป็นและครอบคลุมพื้นที่ใดมากที่สุดเพียงใด จากผู้บริหารหรือผู้ต้องการใช้ข้อมูลด้วย ปัจจุบันข้อมูลต่างๆ นอกจากจะสามารถเก็บได้ในหน่วยความจำของระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ยังสามารถเก็บไว้ในCD-ROM (Compact Disk Read-Only-Memory) ซึ่งนำไปใช้ได้สะดวก รวดเร็วและราคาถูกลงด้วย 2) การบริหารทางไกล (High-Tech Administration) ในยุคนี้เครื่องมือเครื่องใช้ในการติดต่อสื่อสารสะดวก รวดเร็วมาก อยู่ไกลกันก็สามารถทำงานเรื่องเดียวกันได้ ประชุมร่วมกันได้ (Teleconference) ดังนั้น สื่อหลายอย่าง อาทิ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายการเชื่อมโยงอุปกรณ์เหล่านี้ควรหาไว้ใช้ตามสมควร เพราะจะช่วยประหยัดเวลาเข้าใจกันง่ายและสะดวก เรื่องนี้ปัญหาคือ ต้องมีการจัดระบบ ระเบียบ และเครือข่ายการรับส่งให้ดีพอ 3) การหาความรู้ทำงานกับระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) ปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์เป็นส่วนสำคัญในการทำงานสำหรับผู้บริหารมากขึ้น ผู้บริหารในยุคนี้ ควรมีทักษะทำงานกับระบบคอมพิวเตอร์บางประการ อาทิ การเรียกข้อมูลสำคัญมาใช้ การแก้ไขข้อมูล บางรายการ ฯลฯ ซึ่งทักษะดังกล่าวสามารถฝึกอบรมได้ภายในเวลาไม่นานนัก โปรแกรมสำเร็จรูปจำนวนมากสามารถฝึกฝนใช้ได้โดยใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นเมื่อใช้บ่อยๆ ทักษะด้านนี้จะพัฒนาขึ้นได้ 4) การมองการณ์ไกล (Introspection) ดังที่เชื่อกันอยู่ว่าผู้บริหารและคณะต้องมีวิสัยทัศน์(vision) กว้างไกล ไม่นึกแต่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ต้องคาดการณ์ในอนาคต10

ปี 15 ปี 30 ปี บนฐานของความเป็นจริงในปัจจุบัน ผนวกกับความเปลี่ยนแปลงทุกด้านในอนาคต จากการคาดเดาเชิงวิทยาศาสตร์ ได้ใกล้เคียง และมีแนวปฏิบัติที่จะไปสู่เป้าหมาย หรือความคาดหวัง ในอนาคตนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งบางครั้ง จำเป็นต้องอาศัยคนนอกมาช่วยมอง(outside in) หรือ ช่วยคิดในบางเรื่องด้วย 5) การใช้หน่วยงาน/องค์กรอื่นทำงาน (Decentralization) งานบางงานที่ หน่วยงานอื่นๆ ทำได้ดีกว่า เนื่องจากหลายหน่วยงานที่ตั้งภายหลังหรืออยู่ในพื้นที่เป้าหมาย มี วัตถุประสงค์เฉพาะสามารถทำงานได้ดีกว่า ปัจจุบันภาคเอกชนที่ทำงานเฉพาะบางเรื่องได้ดีกว่า ควรได้รับโอกาสให้ทำงาน (Privatization) เนื่องจากคล่องตัวกว่า ปรับเปลี่ยนได้ง่ายกว่า แต่ทั้งนี้ ควรต้องมีการวิเคราะห์ลักษณะงานอย่างรอบคอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของเรื่องนี้คือ การกระจาย อำนาจให้ผู้เหมาะสมรับผิดชอบ 6) การจัดรูปองค์กรที่ทำงานได้ฉับไว (Organization Development) ให้มีลักษณะขั้นตอนการบังคับบัญชาไม่ซับซ้อนนัก องค์กรปัจจุบันควรต้องปรับ โครงสร้างองค์กร (Re-structuring) และปรับวิธีหรือกระบวนการการทำงาน (Re-engineering) ให้ เหมาะสมกับยุคและสมัยนี้ด้วย มีนักบริหารบางท่านเสนอว่าองค์กรอาจจัดให้มีความยืดหยุ่น สามารถสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี หน่วยงานย่อยควรจะมี ความสำคัญ ทัดเทียมกันและลักษณะงานประจำ ดังเช่นเป็นสายงานหลัก(Line) และสายงานรอง (Staff) ที่ไม่ ค่อยเอื้อต่อการปรับตัว น่าจะค่อยๆ หายไป องค์กรใดใหญ่มาก อู้ยอ้าย ปรับตัวก็ควรแยกองค์การ (Spin off) ให้เป็นองค์กรย่อยหลายองค์กร งานก็จะฉับไว รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการได้ดี ขึ้น นอกจากนั้น ระบบสำนักงานอัตโนมัติ(Office Automation) ที่เชื่อมโยงกันได้ทั้งสำนักงาน ควร ได้รับการพิจารณาในการปรับปรุงองค์กรด้วย 7) การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development) บุคลากรในหน่วยงานควรได้รับการศึกษา ฝึกฝน อบรมอย่างสม่ำเสมอ ให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และความต้องการของหน่วยงาน มิฉะนั้นอาจจะปรับเปลี่ยนได้ไม่ทัน หรือไม่เหมาะสม การพัฒนาบุคลากรมิใช่แนวคิดใหม่ แต่ปัจจุบันวิธีพัฒนาบุคลากรนั้นอาจจะทำ ได้โดยรูปแบบใหม่ ทำให้สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ขององค์กร แนวโน้มของความเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พื้นฐานการศึกษาที่สูง การสร้างความเข้าใจทำได้น่าจะง่ายขึ้น และ ช่วยปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น ในส่วนนี้การให้อัฒานบุคลากรได้ทำงาน การ สนับสนุนให้ได้เรียนต่อ หรือได้ฝึกอบรมในระดับสูงขึ้น รวมทั้งให้โอกาสเรียนภาษาที่ใช้ใน องค์กรสหประชาชาติ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาสเปน ภาษาอาหรับ ภาษา

รัสเซีย หรือภาษาของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ให้เก่งเท่าหรือเกือบเท่าภาษาแม่ของแต่ละคน จะช่วยให้รับรู้และทำงานได้ดีขึ้น³⁶

ระบบ e-office

การวางโครงสร้างพื้นฐานทางด้านไอทีขององค์กรส่วนใหญ่ได้เริ่มจากการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและส่วนใหญ่องค์กรก็มีเครือข่ายใช้งานกันมานานแล้วจนในปัจจุบันทุกหน่วยงานของภายในองค์กรสามารถเข้าถึงเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และเชื่อมโยงต่อกันออกสู่ภายนอกก็กระทำโดยการผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้งานด้านต่างๆ ได้เมื่อมีแบกโบนหลักที่เป็นถนนข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงเข้าหากัน ทำให้ทุกอาคารทุกห้องขององค์กรต่อเชื่อมอยู่บนเครือข่าย และยังเชื่อมโยงระหว่างองค์กรได้ครบสมบูรณ์ อีกทั้งโครงสร้างการดำเนินการกำหนดแอดเดรสของผู้ใช้งานและของเซิร์ฟเวอร์ทำให้เครือข่ายมีลักษณะในองค์กรเป็นอินทราเน็ตที่สมบูรณ์ทุกเครื่อง ทุกอุปกรณ์ที่ต่ออยู่บนเครือข่ายล้วนมีไอพีแอดเดรส และชื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การควบคุมบริหารข้อมูลภายในเครือข่ายจึงทำได้ง่ายเมื่อฐานการเข้าถึงเครือข่ายทำได้อย่างทั่วถึง การสร้างคุณค่าเพิ่มและหาประโยชน์จากเครือข่ายจึงทำได้อีกมากมาย งานสำคัญงานหนึ่งที่เป็นเป้าหมาย และ งานสำนักงานอัตโนมัติเป็นงานที่จะต้องเกิดขึ้นภายในเครือข่ายนี้ ไม่ใช่เป็นงานที่ลดการใช้กระดาษและเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ลง และหันมาใช้กระดาษอิเล็กทรอนิกส์แทน โครงการพัฒนาระบบสำนักงานอัตโนมัติภายในองค์กรหรืออาจเรียกสั้น ๆ ว่า e-Office จึงเป็นโครงการที่น่าสนใจที่หลายหน่วยงานอยากให้มีขึ้น

ลักษณะที่สำคัญของ e-Office หากพิจารณาการดำเนินงานตามสภาพความเป็นจริงในหน่วยงานพบว่า ภายในแต่ละหน่วยงานในแต่ละวันมีการใช้เอกสารกันเป็นจำนวนมากส่วนหนึ่งของเอกสารมาจากนอกองค์กร ซึ่งเป็นการติดต่อมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกเอกสารที่มาจากภายนอกจะได้รับการลงรับที่หน่วยงานกลาง เช่น หน่วยสารบัญกลาง จากนั้นจะแยกแยะ จำแนกและส่งต่อ มีเอกสารหลายชิ้นที่ต้องทำการคัดลอกถ่ายสำเนาแล้วส่งต่อโดยเฉพาะการส่งกระจายเพื่อการรับรู้หรือแจ้งเพื่อทราบ หน่วยสารบัญหรือหน่วยงานกลางขององค์กรจะต้องส่งหนังสือหรือเอกสารไปยังหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่กระจาย หรืออยู่ที่ห่างไกลย่อมต้อง

³⁶ อธิปไตย คลี่สุนทร, ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์[Online], accessed 9 April 2007. Available from <http://www.moe.go.th/cgi-script/csArticles/articles/000002/000234.htm>

ใช้เวลาในการขนส่งข้อมูล ขณะเดียวกัน เอกสารจำนวนมากมีลักษณะการเดินทางแบบทางเดียว และมีลักษณะแจ้งให้ทราบนอกจากนี้ยังมีเอกสารที่กระจายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือหนึ่งไปหลาย ๆ หน่วยงาน

นอกจากนี้หน่วยงานในองค์กรอีกจำนวนมากก็เป็นแหล่งที่สร้าง และเป็นจุดกำเนิดเอกสารต่าง ๆ เช่นกัน เอกสารเหล่านี้อาจจะเป็นหนังสือราชการ หนังสือติดต่อทางธุรกิจ ติดต่อสื่อสาร หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินกิจกรรมใช้เอกสารเป็นตัวนำ ดังนั้นหน่วยงานทุกแห่งในองค์กรจะทำงานในลักษณะที่เป็นผู้รับข่าวสารและเป็นผู้สร้างข่าวสารเพื่อการกระจายต่อออกไป การดำเนินการจึงเป็นการกระทำที่เชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง มีสภาพการทำงานที่เรียกว่า work flow กลไกที่เปลี่ยนจากアナログมาเป็นดิจิทัล เห็นได้ชัดว่า เอกสารที่เป็นกระดาษเดิมที่เข้ามาจากภายนอกจะได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นเอกสารดิจิทัล แล้วนำมาเก็บไว้ในเซิร์ฟเวอร์ กลไกที่สำคัญที่จะต้องกระทำคือการแปลงเอกสารกระดาษให้เป็นเอกสารดิจิทัล โดยปกติเอกสารที่สร้างมักจะสร้างด้วยเวิร์ดโปรเซสซึ่ง เป็นไฟล์ข้อมูล เป็นรูปภาพ ซึ่งก็เก็บเป็นไฟล์อยู่แล้ว ดังนั้นเอกสารภายในที่ใช้ในองค์กรที่เป็นเอกสารที่แทนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ได้จึงสามารถปรับปรุงให้เป็นดิจิทัลได้ทันทีแต่สำหรับเอกสารที่เป็นกระดาษก็สามารถแปลงให้เป็นดิจิทัลได้ไม่ยากด้วยการใช้เครื่องสแกนเนอร์ แปลงเป็นรูปภาพและเก็บไว้ในเซิร์ฟเวอร์ได้เช่นกันสิ่งที่สำคัญคือ หากเอกสารเกิดที่ใดหรือเข้าที่ใด หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อเอกสารหน่วยแรกได้ดำเนินการแปลงเอกสารให้เป็นดิจิทัลได้แล้ว ขบวนการทำงานในขั้นต่อมาจะกระทำได้ง่าย ทั้งการจัดเก็บ การประมวลผล การส่งต่อ หรือการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เอกสารทุกชิ้นที่เป็นดิจิทัลสามารถส่งไปบนเครือข่ายด้วยความเร็วเท่ากับแสง โดยเฉพาะการทำงานบนเครือข่ายย่อมทำให้ลดระยะเวลาของการดำเนินการลงได้มาก ผู้ใช้ส่งข้อมูล หรือรับข้อมูลได้ทันทีทันใด พฤติกรรมการทำงานต้องเปลี่ยนแปลง

งานระบบสำนักงานอัตโนมัติจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการดำเนินการร่วมกันทั้งระบบ ตั้งแต่จุดเกิดของเอกสารหนังสือ จุดรับเอกสารหนังสือต้องแปลงเอกสารให้เป็นดิจิทัลและจัดเข้าสู่ระบบสำหรับผู้ใช้เอกสารจะเป็นผู้ขอรับเอกสารแบบเดิมที่มีคนนำเอกสารมาส่งไม่ได้แล้วจะต้องเป็นผู้เรียกเข้าไปในเซิร์ฟเวอร์เพื่อรับเอกสารมาเองการทำงานภายในองค์กรจึงต้องเปลี่ยนมาเป็นแบบเชิงรุกคือ วิ่งเข้าหาข้อมูลข่าวสารคือ การเรียกเข้าไปในเซิร์ฟเวอร์ เพื่ออ่าน นำเอกสารมาใช้ หรือคัดลอกมาดำเนินการต่อ

การทำงาน e-Office ต้องเป็นขั้นตอนเมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรเรียนรู้และเข้าใจการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ดีแล้ว การใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์จะแพร่หลาย โดยเฉพาะผู้สร้างจะสร้างเพียงครั้งเดียว จากนั้นกระจายร่วมกันใช้ได้ทุกหน่วยงาน เมื่อเอกสารภายในองค์กรเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็เกิดตามมาได้อีกหลายอย่าง

เช่น การกำหนดวาระการประชุม และการสร้างเอกสารประชุมเป็นอิเล็กทรอนิกส์ เราก็จะทำ e-Meeting หรือการประชุมแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ มีการนัดหมายหรือส่งหนังสือเชิญแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีการดำเนินการภายในอีกหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารที่ทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานเช่น การจองห้องประชุม การนัดหมายระหว่างกัน การโต้ตอบเอกสาร การเรียกค้นหรืออ้างอิงข้อมูล ตลอดจนการจัดทำรายงานต่างๆ งาน e-Office จึงสร้างคุณค่าการทำงานได้มากเพื่อให้เห็นขั้นตอนการดำเนินงาน e-Office จึงเสนอแนวทางการดำเนินงานตามโครงการที่ได้วางไว้ เพื่อให้องค์กรก้าวเข้าสู่-Office อย่างเต็มรูปแบบจำเป็นต้องจัดวางขั้นบันไดการก้าวเข้าสู่การดำเนินการอย่างเป็นระบบขั้นตอนที่วางไว้ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการสร้างโครงข่ายคอมพิวเตอร์ให้เข้าถึงหน่วยงานทุกแห่งอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการใช้งาน การต่อเชื่อมโยงเน้นการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สามารถใช้ระบบสื่อสารอย่างง่ายได้ เช่น ใช้รับส่งอีเมล ส่งข้อมูลพื้นฐานประกอบอีเมล สร้างโฮมเพจของตนเอง ใช้งานการพูดคุยผ่านเครือข่ายได้ ขั้นตอนนี้จึงเป็นบันไดขั้นแรกที่ต้องก้าวได้ดำเนินการ โดยเน้นให้มีการสร้างโฮมเพจในระดับหน่วยงานทุกหน่วยงาน ระดับบุคคลที่ต้องการมีโฮมเพจส่วนบุคคลระดับการใช้งานขั้นต้นที่ต้องการความรู้พื้นฐานจึงเป็นการกระจายฐานความรู้ความเข้าใจในการใช้งาน ไอทีในองค์กร

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ e-Office แบบให้ข้อมูลทางเดียว หากพิจารณางานสำนักงาน งานสารบัญขององค์กรพบว่า มีงานที่ต้องเวียนข้อมูลหรือให้ข้อมูลกับมวลประชาคมขององค์กรอยู่เป็นจำนวนมาก การให้ข้อมูลหนังสือเวียนที่เวียนอย่างทั่วถึงบนเครือข่าย การส่งหนังสือประกาศคำสั่งต่างๆ ขององค์กร การประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ให้ประชาคมรับรู้จากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากงานประกาศ แจ้งความหรือเวียนหนังสือแล้วยังมีการให้ข้อมูลกับบุคลากรทางด้านต่าง ๆ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การทำรายการย่อย (transaction processing) งานขององค์กรมีงานระดับสำนักงานหลายอย่างที่ทำได้ในระดับรายการย่อย (transaction) แบบออนไลน์ เช่น งานการเงิน การขออนุมัติเบิกจ่ายวัสดุ การสั่งซื้อการทำรายการเกี่ยวกับการลงทะเบียน การติดต่อร้องขอเพื่อการบริการต่าง ๆ เช่น งานบริการการขาย งานทำรายการเหล่านี้ ย่อมใช้คอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่แล้วการทำรายการดังกล่าวในปัจจุบันจึงเน้นงานเฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ดำเนินการในวงแคบ เช่น งานการเงิน การคลัง งานด้านบุคลากร งานกิจการทั่วไป เป็นต้นรูปแบบการดำเนินการรายการย่อยเน้นที่ระบบออนไลน์ เวลาจริงหมายถึง งานที่ทำจะทำบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ เช่น ปัจจุบันมีงานดำเนินการด้านงบประมาณและการเงิน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การดำเนินการแบบ peer to peer เมื่อสำนักงานในระดับย่อยของหน่วยงานต่าง ๆ มีความพร้อมและก้าวเข้าสู่ระบบ e-Office ได้ดีแล้ว การพัฒนาขั้นสุดท้ายคือ ให้แต่ละหน่วยงานเชื่อมโยงถึงกันและทำงานร่วมกันได้ในระดับที่เป็นเครื่องจักรทำงานร่วมกับเครื่องจักรโดยตรงการทำงานแบบโดยตรงนี้จะช่วยทำให้การทำงานต่าง ๆ มีการส่งข้อมูลเข้าหากันอย่างเป็นระบบและอัตโนมัติ⁷

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานสถานศึกษาเพราะงานหลักของสถานศึกษา คือ งานวิชาการ ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ทัศนะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้ามองในด้านการวางแผนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การ กำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน³⁸ กล่าวโดยสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร โรงเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของ โรงเรียนมักจักพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็น

³⁷ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,ระบบ e-office [ออนไลน์].เข้าถึงเมื่อ 9 เมษายน 2549. เข้าถึงได้จาก http://www.ku.ac.th/magazine_online2003/eoffice.html

³⁸ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ กรุงเทพฯ,2535), 16.

สำคัญ เนื่องจกงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของนักเรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลก สามารถปรับตัว อยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจและใช้เวลาบริหารให้มากกว่างานอื่น ๆ

เจริญ ภัคดีวานิช กล่าวว่ งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้อง ขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาอย่างทันที มีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพ ในการทำงาน ทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพ การปฏิรูป หลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้อ แหล่งเรียนรู้ที่ดี วิทยากรท้องถิ่น การส่งเสริมการอ่าน การวิเคราะห์ และสำรวจช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาด้านข้อมูลสื่อสารทางคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง³⁹

การบริหารงานวิชาการนับว่ามีความสำคัญกว่างานด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรเลิศ โพนินอก ที่กล่าวว่า การบริหารงาน วิชาการเป็นงานหลัก เป็นหัวใจของการบริหารสถานโรงเรียนเป็นงานสำคัญยิ่ง เพราะงานวิชาการ ช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม การบริหารงานวิชาการ จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและครู⁴⁰

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า งานวิชาการ เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางและมีความสำคัญมากต่อสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่ การผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้มีจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ งานวิชาการ จึงมิใช่อยู่นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้นแต่เป็นงานที่บ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อคุณภาพของ พลเมืองและความมั่นคงของประเทศชาติ

จิตต์ หมวดสง ได้กล่าวถึงงานวิชาการของโรงเรียนว่าจะครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) งานหลักสูตรและการนำไปใช้ในโรงเรียน
- 2) งานการสอนและการจัดการเรียนการสอน
- 3) งาน

³⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสาร ประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546), 6.

⁴⁰ไกรเลิศ โพนินอก, “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542), 15.

กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน 4) งานสื่อการเรียนการสอนและกิจการห้องสมุด 5) งานวัดผลและประเมินผล 6) งานนิเทศศึกษาและพัฒนาวิชาชีพ⁴¹ ส่วนนักวิชาการต่างประเทศ กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้ เฟเบอร์และเชอร์รอน (Faber and Sherron) ได้แบ่งงาน วิชาการออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) การจัดเนื้อหาของ หลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้ 4) การจัดอุปกรณ์การสอน 5) การนิเทศ การสอน และ 6) การส่งเสริมครูประจำการในด้านความรู้⁴² คิมบร็อฟ และนันเนรี (Kimbrough and Nunnery) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน 2) การ กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) การจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย 4) การจัดองค์การของการเรียนการสอน 5) การประเมินผล 6) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการ สอน⁴³ กริฟฟิธ (Griffiths) ได้แบ่งงานของโรงเรียนออกเป็น 4 งาน คือ 1) งานรักษาความสัมพันธ์ กับชุมชน 2) งานปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน 3) งานจัดหาและพัฒนา บุคลากร และ 4) งานจัดหาและรักษาอาคารสถานที่⁴⁴ ส่วนแฮร์ริส (Harris) ได้จำแนกงานบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาตามหน้าที่ภายในโรงเรียนเป็น 5 ด้าน คือ 1) งานวิชาการ 2) งานบริหารด้าน บุคลากร 3) งานบริหารด้านธุรการ 4) งานบริหารด้านกิจการนักเรียน และ 5) งานบริหารทั่วไป⁴⁵ ในขณะที่เซอร์จิโอวานี และคณะ (Sergiovanni and Other) ได้กล่าวถึงโรงเรียนว่า มีงานต้อง รับผิดชอบอยู่ 8 งาน คือ 1) งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 2) งานกิจกรรมนักเรียน 3) งานพัฒนา หลักสูตร 4) งานบุคลากร 5) งานดูแลอาคารสถานที่และบริเวณ 6) งานธุรการ 7) งานพัฒนา บุคลากร และ 8) งานประเมินผล⁴⁶

⁴¹จิตต์ หมวดสง, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (ม.ท.ป.,2534), 86.

⁴²Charles F. Faber and Gilbert F. Sherron, Elementary School Administration : Theory and Practice (New York : Holt, Rinehart and Winton, 1970) ,122-128.

⁴³Ralph B. Kimbrough and Michael Nunnery, Education Administration : Introduction (New York : Macmillan Publishing Company, 1988), 212.

⁴⁴Daniel E. Griffiths, Human Relations in School Administration (New York : Appleton Century Crofts, 1956), 5.

⁴⁵Ben M. Harris, Supervision Behavior in Education, 3rd ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1985), 194.

⁴⁶Thomas J. Sergiovanni and Other, Educational Governance and Administration, (New Jersey : Prentice-Hall, 2003), 227.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย งานวิชาการถือเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดขอบข่ายภารกิจของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากชีวิตจริงของตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศชาติและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ภาษาไทย
- 2.2 คณิตศาสตร์
- 2.3 วิทยาศาสตร์
- 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.6 ศิลปะ
- 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนรู้ทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลุ่ตู่รู่ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ กรพัฒนาองศ์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนา

องค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต การเรียนรู้จะช่วยให้เราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต หรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเราได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น คนเราจึงเรียนรู้อยู่เสมอและเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้เองนักจิตวิทยา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในแวดวงของการศึกษา จึงให้ความสนใจเรื่องของการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะชีวิตความเป็นอยู่และการประพฤติปฏิบัติของคนเราจะเป็นไปในรูปแบบใด ย่อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสำคัญ⁴⁷

รูปแบบการเรียนการสอนของ จอยส์ และเวลล์ (Joyce and Weil) ซึ่งได้แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 4 ประเภท คือ 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทางด้านสังคม 2) การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการส่งถ่ายข้อมูล 3) การเรียนการสอนที่เน้นปัจเจกบุคคล และ 4) การเรียนการสอนที่เน้นระบบพฤติกรรม⁴⁸ การพัฒนาการเรียนการสอนของครูสิ่งหนึ่งที่นับว่าได้ผล คือการส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์ในการเรียนรู้จากการทำโครงการของตนอย่างแข่งขัน และวิเคราะห์ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและเข้าใจวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ได้โดยเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนรู้เช่นเดียวกับที่ครูเองเคยประสบมาแล้ว เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถให้คำแนะนำได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่นักเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็เป็นต้นแบบ สำหรับนักเรียนในการศึกษาและนำวิธีการไปทดลองใช้สำหรับตนเอง โดยครูคอยสังเกตความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ประกอบกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่วนหนึ่งได้มุ่งเน้นให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้การวิจัย

⁴⁷พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนาการศึกษา, 2542), 10.

⁴⁸B. Joyce and M. Weil, Model of Teaching (Boston : Allyn and Bacon, 1996), 70.

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้

การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้แนวทางการประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบความรู้ควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรร โอกาสการเข้ารับการศึกษาคือโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

แนวทางการประเมินที่สำคัญ มี 3 แนวทาง คือ

1. การประเมินจากสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหา การแสดงออก รวมถึงวิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินในลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพ เมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งประเมินได้จากแฟ้มสะสมงาน การจัดนิทรรศการ การแสดง การทดลอง การบันทึกของผู้เรียน ผู้สอนและการนำเสนอรายงาน
2. การประเมินภาคปฏิบัติ คือ การทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินภาคปฏิบัติ สามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ผสมผสานกัน ลักษณะสำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีการทำงาน กำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน และมีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ การสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบ
3. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และตรงกับสภาพความเป็นจริง การประเมินผลการ

⁴⁹ สมกิต บุญยะโพธิ์, “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2547).

เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการประเมินผลงานที่ผู้เรียนแสดง กระทำ ผลผลิต หรือสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพื่อประเมินความรู้ก้าวหน้าของการเรียนและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนในการประเมินผลจาก แฟ้มสะสมงานนั้น ครูและนักเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเสมอภาค⁵⁰

การเทียบโอนผลการเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่หลากหลาย โดยการเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาเดียวกันหรือต่างรูปแบบกัน มีหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายมากขึ้น เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งมีแนวการจัดการศึกษา และลักษณะที่แตกต่างกัน สามารถเทียบโอนกันได้

การเทียบโอนผลการเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือประสบการณ์ทำงาน มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา มีขอบข่ายการเทียบเพื่อการศึกษาต่อเนื่องซึ่งเป็นการเทียบโอนขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ซึ่งหมายถึงยังเรียนไม่จบตามหลักสูตรหรือไม่จบระดับการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การที่จะพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ให้นำการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้น จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นและชุมชน การวิจัยจะมีส่วนร่วมในการหาจุดที่เป็นปัญหา หรือจุดที่ต้องการพัฒนาให้ระบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสอดคล้องกับความแตกต่างของดีกและเยาวชน ที่เป็นผลผลิตจากการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

⁵⁰ วัฒนาพร ระงับทุกข์, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เลิฟ แอนด์ ลิน เพลส จำกัด 2541), 63-68.

เพราะถือว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในปัจจุบัน ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นเดียวกับนานาประเทศในระดับสากล¹

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 30 ได้ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กล่าวถึงการวิจัย ในกระบวนการจัดการศึกษา ของผู้เกี่ยวข้อง ดังเช่น ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

สำหรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้เน้นย้ำมุ่งให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่สร้างโอกาสใช้คนไททุกคน คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้จักใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งการจะหล่อหลอมให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวได้ ต้องฝึกให้รู้จักใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ และกระบวนการที่สร้างความรู้ได้อย่างเป็นระบบระเบียบ คือ การวิจัย ซึ่งในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาฯ ระยะที่ 9 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า การวิจัยเป็นแนวทางดำเนินการหนึ่งที่น่าไปสู่การสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

จาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาฯ ระยะที่ 9 ดังกล่าว กระบวนการวิจัยเกี่ยวข้องทั้งนักเรียน ครู และผู้จัดการศึกษาทุกระดับ จึงจะทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง โดยมีเป้าหมายมุ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบและยั่งยืน นำเอากระบวนการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง เช่น มีความคิดใหม่ๆ จัดทำโครงการ สร้างสื่ออุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้หรือสร้างสรรค์ นำความรู้ไป

¹ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ, “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (research for learning development) กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ,” ใน เอกสารรายงานการวิจัย อันดับที่ 289/2545 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), คำนำ

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แก้ปัญหา ตรวจสอบความรู้ของตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่ต่างๆ เกิดการบริโภคนิยมเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนในฐานะนักการสอน นักพัฒนาหลักสูตร นักวิจัย ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาตนเอง โดยทำการวิจัยควบคู่กับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยทำการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในแผนการเรียน การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ของการเรียนการสอน ในชั้นเรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการศึกษารายกรณี (Case study) ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่แท้จริงและยั่งยืน

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากในยุคปัจจุบันข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆด้วยตนเอง ตลอดจนพัฒนาศักยภาพการคิด ได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ควรเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ดังนี้

สื่อการเรียนรู้ หมายถึง วิธีหรือกระบวนการ วัสดุ ของจริง เครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรกำหนดไว้

นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน อาจช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติของการออกแบบการพัฒนาการใช้ การจัดการและการประเมินของกระบวนการและทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้สามารถจำแนกออกตามลักษณะได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อในการแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสาร หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บันทึกรายงาน ฯลฯ

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ฯลฯ

3. สื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภท ที่กล่าวไปแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหนังสือพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี ดังกล่าวนี้ ได้แก่

3.1 บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ไปสู่บุคคลอื่น เช่น บุคลากรในห้อง診 แพทย์ ตำรวจ และนักธุรกิจ

3.2 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ ปรากฏการณ์ต่าง และห้องปฏิบัติการ

3.3 กิจกรรม กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ และเกม ฯลฯ

3.4 วัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ตาราง สถิติ รวมถึง สื่อประเภทเครื่องมือ

⁵²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ศูนย์พัฒนาหนังสือ, ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ชุดที่ 13 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรังสิตสินค้าอุตสาหกรรม(ร.ส.พ.), 2545), 45-47.

และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ และเครื่องมือช่าง⁵³

สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องดำเนินการเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เกิดการรับรู้ได้ดีโดยมีสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความสนใจทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติและทัศนคติได้ตามที่ครูต้องการ และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่สอนได้ชัดเจนขึ้น

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และ ต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมี 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

1.1 แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์ธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต ฯลฯ

1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องมัลติมีเดีย เว็บไซต์ ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องเรียนสีเขียว ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องเกียรติยศ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนสุขภาพ สวนหิน สวนหย่อม สวนผีเสื้อ บ่อเลี้ยงปลา เรือนเพาะชำ ต้นไม้พุดได้ ฯลฯ

2. แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียน

2.1 แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น สภาพแวดล้อม ป่า ภูเขา แหล่งน้ำ ทะเล สัตว์ ฯลฯ

2.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชน วิถีชีวิต อาชีพ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม สถาบัน โบราณสถาน สถานที่สำคัญ แหล่งประกอบการ

⁵³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 7-8.

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ความเชื่อมั่น สามารถพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า เกิดการประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการแนะนำการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ช่วยฝึกฝน ช่วยเตรียมงาน การให้การสนับสนุนช่วยประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง และบรรลุตามความ มุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการนิเทศการศึกษา จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นความพยายามทุกวิถีทางของผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในอันที่จะปรับปรุง แก้ไข พัฒนาประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาชาติเพิ่มสูงขึ้นอย่างยั่งยืนและต่อเนื่องเพื่อเป็นการเพิ่มพลังและศักยภาพในการปฏิบัติงานของวิชาชีพครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและผลสุดท้าย คือการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การแนะแนวการศึกษา

การแนะแนว หมายถึง ขบวนการที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองและรู้ถึงแนวทางที่จะใช้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้มากที่สุด และช่วยให้สามารถเผชิญความจริงได้อย่างกล้าหาญสามารถใช้ตัดสินใจเลือกและวางแผนชีวิตในอนาคตของตนได้อย่างฉลาดและถูกต้อง

จากบทความทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มุ่งส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน

งานแนะแนวจึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของชาติ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาและประชาชนทั่วไปได้รับการศึกษา รู้จัก

⁵⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 5.

เลือกเส้นทางประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง รวมทั้งมีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพ (quality assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษายืมจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและนำเข้ามาใช้ เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (detection) อันได้แก่การตรวจจับคุณภาพ (quality inspection) และการควบคุมคุณภาพ (quality control) ทั้งสองกิจกรรมนี้ เน้นความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือ เป็นการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (retrospective หรือ reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สอง เป็นสิ่งที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในสองทศวรรษหลังนี้ มีลักษณะเป็นที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ proactive) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า อันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริหารหนึ่งๆจะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้

2. การจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality management หรือ TQM) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวังและความต้องการต่าง ๆ ของลูกค้าและชุมชนและเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด โดยการพัฒนาและใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของพนักงานทุก ๆ คน ในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง⁵⁵

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ระบุไว้ว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ

⁵⁵กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แนวทางการจัดการบริหารคุณภาพสถานศึกษา (กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สาธิตพัชรบุรี , 2544) , 5.

อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประกันคุณภาพภายนอก

สาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ เจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่า ลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ⁵⁶ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ สถานศึกษาก็คือ งานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการ ปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานเชื่อถือได้ สม่าเสมอและพัฒนาต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่า ผู้เรียนทุกคนของ สถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ใช้วิธีใดในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและทราบ ได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียน ทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถบรรลุมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดให้สูงขึ้นตาม ศักยภาพของผู้เรียนเช่นกัน ฉะนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาก็ต้องประโนสิ่งทีสถานศึกษา ดำเนินการ⁵⁷

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมจึงหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐาน ที่ตรวจสอบได้และการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อสร้าง ความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อ

⁵⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื, แนวทางการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อรองรับการประเมินภายนอก (กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์, 2544), 2-3.

⁵⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 1.

พัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับ ดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย

1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้วยการทำจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อ ต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งคณะบุคคลทำการ ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา และจัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและแผนพัฒนา

2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด

3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบพื้นฐานของ ข้อมูลสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ครอบคลุม การพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่าง สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตามการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีชี้ชัดเจนครอบคลุมงานโครงการของสถานศึกษา

5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จะประกอบด้วย การตรวจสอบและ ทบทวนภายใน โดยบุคลากรในสถานศึกษาคำเนินการและการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด

6) การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนใน ระดับชั้นที่เป็นตัวประโยค ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกน ร่วมโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด(เขตพื้นที่) ดำเนินการ

7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐาน คุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอกประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพ ประจำปีการศึกษาซึ่งจะนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

8) การผลุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6) ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและจัดการคุณภาพ (quality management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็นผลผลิตของ องค์กรจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยที่ความเชื่อมั่นนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาระยะและกระบวนการเรียนรู้ให้ป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนมีความพร้อมและสนใจร่วมจัดการศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องคิดหายุทธศาสตร์ในการดำเนินการ⁵⁹

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

อำนาจ สุนทรธรรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่

⁵⁸สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), 61.

⁵⁹ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), 20.

ในระดับปานกลาง แนวทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษามีแนวทางดังนี้ การวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการปฏิบัติงาน วิชาการซึ่งประกอบด้วย การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติ การร่วมประเมินผลและ การร่วมรับผลประโยชน์ ในงานวิชาการด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานวัสดุ ประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านวัดประเมินผล ด้านงาน ห้องสมุด ด้านงานนิเทศภายใน และด้านงานอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เพราะ คณะกรรมการส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าพื้นฐานความรู้ ก่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

พนม พงษ์ไพบูลย์ ได้ให้แนวคิดของ ความร่วมมือแบบสหวิทยาเขตว่าเป็นความคิดที่จะ ประสานทุกฝ่ายให้มาร่วมแรงร่วมใจกันจัดการศึกษา หน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาในรูปแบบ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ โรงเรียน หรือสถานศึกษาต่างๆ ถ้าคิดว่าทุกจุดทุกแห่งเพื่อการเรียนรู้ คือ วิทยา เขตหรือเขตของการเรียนรู้ การประสานรวมวิทยาเขตเข้าด้วยกัน ก็คือการสร้างสหวิทยาเขตหรือ เขตแห่งการเรียนรู้หลาย ๆ แหล่งที่ร่วมมือกันอย่างเป็นเครือข่ายนั่นเอง หลักความร่วมมือเป็น เครือข่ายระหว่างสถานศึกษา และแหล่งบริการทางการศึกษาในพื้นที่เดียวกัน คือ ต้นแบบของการ จัดการศึกษาแบบ สหวิทยาเขตการกำหนดสหวิทยาเขตก็คือ การกำหนดกรอบของขอบเขตบริการ ทางการศึกษามีกรอบพื้นที่บริการที่ชัดเจน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการจัด การศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึง กรอบพื้นที่บริการควรมีขนาดเหมาะสม ไม่เล็กหรือ ใหญ่เกินไป ขนาดพื้นที่บริการต้องคำนึงถึงลักษณะของชุมชนด้วยในหนึ่งเขตบริการการศึกษา คือ หนึ่งสหวิทยาเขต คือ หนึ่งกลุ่มของสถานศึกษาที่จะต้องวางแผน จัดบริการทางการศึกษาร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ทุกคนในพื้นที่ได้มีที่เรียนได้อย่างทั่วถึงทุกคน⁶⁰

⁶⁰อำนาจ สุนทรธรรม, “แนวทางการให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2545), บทคัดย่อ.

⁶¹พนม พงษ์ไพบูลย์, การศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541),41-45.

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนรวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน⁶²

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. การกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา
3. การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
4. การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา
5. การตรวจสอบการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบจากผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในเรื่องการวัดผลการปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครูและนักเรียน การปรับปรุงบรรยากาศการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ การบริการและการปฏิบัติงานของโรงเรียน⁶³

⁶²“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 (สิงหาคม 2542) : 15-19.

⁶³สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตร ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), 2545), 57.

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนของรัฐ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่ตั้งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนมทวน ห้วยกระเจา เลขาวิบูลย์ บ่อพลอย หนองปรือ และท่ามะกา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 2

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางชายแดนทิศตะวันตกของประเทศ ติดเขตสหภาพเมียนมาร์ (พม่า) พื้นที่ทั้ง 6 อำเภอของเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เนื้อที่ 4,696 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1 ใน 3 ของจังหวัด) จะตั้งอยู่บริเวณที่เป็นด้านตะวันออกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม และราชบุรี ลักษณะพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ (GIS) ถือว่าเป็นบริเวณที่ราบแห้งแล้ง อยู่หลังเทือกเขาปิดกั้นเมฆฝน และความชื้นจากฝั่งทะเลอันดามัน นอกจากนี้ ลักษณะพื้นดินเป็นดินปนทราย หรือดินลูกรัง จะมีเพียงอำเภอท่ามะกาเท่านั้นที่อยู่บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเกษตรกรรม และที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม การเกษตรขนาดใหญ่หลายแห่ง

เขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ประกอบด้วยพื้นที่การปกครอง 6 อำเภอ เรียงลำดับจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ คือ อำเภอหนองปรือ เลขาวิบูลย์ ห้วยกระเจา บ่อพลอย พนมทวน และท่ามะกา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะตั้งอยู่ที่อาคารเจ้าคุณไพบุลย์ (อาคารเรียนเดิมของโรงเรียนวัดห้วยสะพาน) ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา 2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 37 ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการ

คำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 2.1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา 2.3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2.4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด 3) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 ให้สำนักงานเขตมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 3.1) จัดทำนโยบายโครงสร้างการบริหารงานแบ่งออกเป็นแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น 3.2) วิเคราะห์ การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว 3.4) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3.6) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา 3.7) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3.8) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3.9) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 3.10) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา 3.11) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3.12) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา 3.13) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา 3.14) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามภารกิจดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มอำนาจการ 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล 3) กลุ่มนโยบายและแผน 4) กลุ่ม

ส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และ 6) กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางชายแดนทิศตะวันตกของประเทศ ติดเขตสหภาพเมียนมาร์ (พม่า) พื้นที่ทั้ง 6 อำเภอของเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เนื้อที่ 4,696 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1 ใน 3 ของจังหวัด) จะตั้งอยู่บริเวณที่เป็นด้านตะวันออกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม และราชบุรี ลักษณะพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ (GIS) ถือเป็นบริเวณที่ราบแห้งแล้ง อยู่หลังเทือกเขาปิดกั้นเมฆฝน และความชื้นจากฝั่งทะเลอันดามัน นอกจากนี้ ลักษณะพื้นดินเป็นดินปนทราย หรือดินลูกรัง จะมีเพียงอำเภอท่ามะกาเท่านั้นที่อยู่บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเกษตรกรรม และที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม การเกษตรขนาดใหญ่หลายแห่ง

เขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ประกอบด้วยพื้นที่การปกครอง 6 อำเภอ เรียงลำดับจากทิศเหนือ สู่ทิศใต้ คือ อำเภอหนองปรือ เลาขวัญ ห้วยกระเจา บ่อพลอย พนมทวน และท่ามะกา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะตั้งอยู่ที่อาคารเจ้าคุณไพบูลย์ (อาคารเรียนเดิมของโรงเรียนวัดห้วยสะพาน) ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จัดและให้บริการทางการศึกษารอบคลุมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงอนุ ปริญญา มีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดกระทรวงอื่น โดยมีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 224 แห่ง จำนวนนักเรียน 58,225 คน จำนวนครู 2,669 คน⁶⁴ จำนวนสถานศึกษาของรัฐจำแนกตามขนาด ดังนี้คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 71 โรง สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 95 โรง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 48 โรง รวมทั้งสิ้น 214 โรง⁶⁵ ในการบริหารจัดการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และศูนย์ G-BACS (Group Bureaucracy Administration Co-operation School) เป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์ประสานการบริหารราชการระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนขั้นพื้นฐาน

⁶⁴สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2, “ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” 10 มิถุนายน ,2548.(อัดสำเนา)

⁶⁵รายงานการรับนักเรียน [online], accessed 12 March 2007. Available from <http://210.1.20.11/dataonweb/report/index.php>.

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา เอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 37 ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

3. รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

3. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 ให้สำนักงานเขตมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายโครงสร้างการบริหารงานแบ่งออกเป็นแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์ การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากลยุทธ์ร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่
4. กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามการคิดดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล 3) กลุ่มนโยบายและแผน 4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 6) กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

การตั้งศูนย์ G-BACS

จากยุทธศาสตร์แม่บทนี้เอง จึงทำให้มีการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ โดยปรับเปลี่ยนศูนย์ประสานราชการอำเภอ 6 แห่ง เป็น “ศูนย์ประสานการบริหารราชการ โรงเรียนชั้น

พื้นฐาน” หรือ G-BACS และมีการวางรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการที่ชัดเจน โดยได้ออกระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2 ว่าด้วย ศูนย์ G – BACS พ.ศ. 2548 ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2548 ซึ่งศูนย์ G – BACS (ศูนย์ประสานการบริหารราชการโรงเรียนขั้นพื้นฐาน) ย่อมาจาก Group Bureaucracy Administration Co-operation School

ศูนย์ G-BACS เป็นการวางรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการ เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาหลาย ๆ แห่งเข้าด้วยกันอย่างอิสระ โดยคำนึงการเดินทางคมนาคม สื่อสารและประสานงานกันระหว่างสถานศึกษากับศูนย์ฯ และสถานศึกษากับสถานศึกษาในกลุ่ม โดยมีศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นหน่วยสนับสนุนในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป เป็นการประสานงานธุรการ การประสานการให้บริการสถานศึกษาในกลุ่มสมาชิก และการบริหารจัดการระบบการติดต่อสื่อสารโดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แทนการเดินทางคมนาคมเพื่อเข้าไปติดต่อประสานงาน และการบริการงานสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ด้านการบริหารงานวิชาการ ร่วมกันบริหารจัดการด้านวิชาการ การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร และร่วมกันจัดและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ด้านการบริหารงบประมาณ เป็นการร่วมกันวางแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่ม ร่วมกันวางแผนการรับนักเรียนให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มอายุ สอดคล้องกับพื้นที่บริการที่คาบเกี่ยวกัน ร่วมกันจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่พร้อม ด้านการบริหารงานบุคคล สนับสนุนช่วยเหลือหมุนเวียนครูสาขาวิชาที่ขาดแคลน ส่งเสริม พัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ⁶

วัตถุประสงค์

1. เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ภายใต้หลักการที่ว่า “ รักรักสามัคคี ใช้เทคโนโลยีร่วมกัน”
2. การประสานงานสื่อสาร งานธุรการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในการบริการ และสวัสดิการต่างๆ

⁶สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2, “G-BACS กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์,” ฐานสาร, (มิถุนายน-สิงหาคม 2548) : 23-24.

4. มีข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเป็นปัจจุบันและรายงานได้ทันตามกำหนด
5. มีการวางแผนร่วมกันอย่างมีระบบในทุกๆ ด้าน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาภายในศูนย์

G-BACS

ลักษณะของศูนย์ G-BACS

1. การรวมกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาหลายๆ แห่งเข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงความคล่องตัวในการเดินทางคมนาคมสื่อสารและประสานงานกัน ระหว่างสถานศึกษากับศูนย์ฯ และสถานศึกษากับสถานศึกษาในกลุ่ม
2. ที่ตั้งศูนย์ G – BACS ใช้สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ครุภัณฑ์การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์บริหารงาน และหรือวิทยุสื่อสาร
3. มีคณะกรรมการบริหารศูนย์ G – BACS เป็นไปตามระเบียบที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กำหนด

ภารกิจของศูนย์ G – BACS

ศูนย์ G-BACS เป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ประเด็น ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการร่วมกันคือ “ รู้รักสามัคคี ใช้เทคโนโลยีร่วมกัน ” ในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทั่วไป การประสานงานธุรการ การประสานการให้บริการสถานศึกษาในกลุ่มสมาชิก และการบริหารจัดการระบบการติดต่อสื่อสาร โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แทนการเดินทางคมนาคมเพื่อเข้าไปติดต่อประสาน การบริการงานสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ ร่วมกันบริหารจัดการด้านวิชาการ การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรร่วมกันจัดและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน 3) ด้านการบริหารงบประมาณ ร่วมกันวางแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่ม ร่วมกันวางแผนการรับนักเรียนให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มอายุสอดคล้องกับพื้นที่บริการที่คาบเกี่ยวกัน ร่วมกันจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่พร้อม 4) ด้านการบริหารงานบุคคล สนับสนุนช่วยเหลือหมุนเวียนครูสาขาวิชาขาดแคลน ส่งเสริม พัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ

การนำระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร และการปฏิบัติงานในลักษณะสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กับสถานศึกษา และศูนย์ G-BACS โดยผ่านเครือข่าย Internet Server จัดทำ website ชื่อ <http://www.kan2.go.th> ซึ่งดูแลโดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 นอกจากนี้ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาฯ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการรับ – ส่งหนังสือราชการระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ฯ กับสถานศึกษา และศูนย์ G-BACS ผ่านทาง WEBSITE โดยเรียกว่า “ระบบ E-office สพท.กจ.2”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์ G – BACS มีจำนวน 24 ศูนย์ ดังนี้ 1) อำเภอพนมทวน 4 ศูนย์ 2) อำเภอท่ามะกา 7 ศูนย์ 3) อำเภอบ่อพลอย 4 ศูนย์ 6) อำเภอเลาขวัญ 5 ศูนย์ 7) อำเภอหนองปรือ 2 ศูนย์ 8) อำเภอห้วยกระเจา 2 ศูนย์⁶⁷

จากขอบข่ายงานวิชาการข้างต้น จะเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น จึงอาจกล่าวได้ว่างานวิชาการโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียน รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้มีแนวทางและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้นำงานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ และการบริหารวิชาการ มาอ้างอิง ดังนี้

รัชณี สุภพงษ์ ได้ศึกษาความต้องการการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนมีการ

⁶⁷สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2, “G-BACS กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์,” สานสาระ (มิถุนายน-สิงหาคม 2548) : 23-24.

นำระบบสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานในระดับมากในด้านธุรการ-การเงิน เพียงด้านเดียว สำหรับด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ ชุมชนมีการใช้ในระดับปานกลาง มีความต้องการใช้ในการบริหารงานมาก ในด้านความสัมพันธ์ ชุมชนและปัญหาการใช้ระบบสารสนเทศที่พบคือ วัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ และเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัยมีน้อย บุคลากรมีภาระงานอื่นมาก และมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดแคลน งบประมาณจากต้นสังกัด และขาดการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณอื่น มีการอบรมให้ความรู้แก่ ผู้เกี่ยวข้องน้อย การประชาสัมพันธ์การใช้ข้อมูลไม่ชัดเจนต่อเนื่องและไม่มีการติดตามและ ประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ⁸

สมแพน จำปาหวาย ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการ สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายใน งานวิชาการ และด้านการ ประชุมอบรมทางวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ“มาก” ปัญหาในการบริหารงานทั้ง 7 ด้านอยู่ใน ระดับ “มาก” โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้โรงเรียนเน้นด้านการเรียนการ สอน และด้านการวัดผล ประเมินผล⁹

เบญจวรรณ สกุลเนรมิตร ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานอย่างมีคุณภาพของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษาที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงาน วิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การวัดประเมินผล และงาน ทะเบียน และการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ส่วนด้านการพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการและ การจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการตามการ

⁸ รัชนิษฐ์ สุภพงษ์, “ความต้องการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542), บทคัดย่อ.

⁹ สมแพน จำปาหวาย “ศึกษการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542), บทคัดย่อ.

บริหารคุณภาพ PDCA ของเคมมิ่ง ในแต่ละชั้นพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองชั้นตอน คือ ชั้นวางแผนและชั้นการปฏิบัติ ส่วนชั้นติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง⁷⁰

อนันต์ สุริยาศรีสกุล ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูปฏิบัติการสอน โดยภาพรวมและจำแนกเป็นตัวแปร ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.5⁷¹

ประสงค์ สว่างแวว ได้ศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 9 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีความเห็นต่อคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่คุณภาพดี ในด้านการรวบรวมข้อมูลและด้านการตรวจสอบข้อมูลและมีคุณภาพระดับปานกลาง ในด้านวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการเสนอข้อมูล ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีบทบาทดำเนินการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารแต่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁷²

ธีรศักดิ์ พิงภักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมและรายด้านทั้ง ด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา

⁷⁰เบญจวรรณ สกุลเนรมิตร, “ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543), บทคัดย่อ.

⁷¹อนันต์ สุริยาศรีสกุล, “พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543), บทคัดย่อ.

⁷²ประสงค์ สว่างแวว, “การศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9” (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543), บทคัดย่อ.

กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า จะต้องตั้งหน่วยงานสารสนเทศ โดยกำหนดนโยบายวางแผน จัดสรรทรัพยากร กำหนดบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างเก็บรวบรวมและประเมินอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการบริหาร ดัดลีนใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามรายด้านทั้งด้าน⁷³

ไพรัช หงษ์เทียบ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕ พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 6 อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 6 มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยภาพรวม เมื่อพิจารณากันรายมาตรฐานพบว่ามาตรฐานที่ 3 และมาตรฐานที่ 4 ส่งผลต่อด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนของนักเรียนและพฤติกรรมการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ด้วย⁷⁴

บุญงาม นันทิกะ ได้ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ข้าราชการครูโดยรวม และจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน เห็นว่า มีการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน่าพอใจ⁷⁵

⁷³ธีรศักดิ์ พิงภักดิ์, “แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), บทคัดย่อ.

⁷⁴ไพรัช หงษ์เทียบ, “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2545), บทคัดย่อ.

⁷⁵บุญงาม นันทิกะ, “การดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร” (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545), บทคัดย่อ.

ดวงพร สุนทรโมฬี ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในอันดับสูงสุด ส่วนด้านกรตรวจสอบการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำสุด การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศระหว่างโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอก และโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอก แตกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โรงเรียนมีความต้องการในการพัฒนาการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศตามรายการที่กำหนดแต่ละข้อ อยู่ในระดับสูงเกินร้อยละ⁶

วรรณลี บุตรเนียม ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในรูปของคณะกรรมการสารสนเทศของโรงเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างหลากหลาย และจัดกลุ่มข้อมูลตามโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน อุปสรรคของการจัดระบบสารสนเทศคือ ขาดบุคลากรเฉพาะด้าน บุคลากรมีภาระงานมาก ไม่โปรแกรมเฉพาะด้าน ระบบสารสนเทศไม่มีความเป็นเอกภาพ และ 2) แนวทางการจัดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ก) จะต้องมีการจัดเก็บและประมวลผลที่เป็นปัจจุบัน ข) การวิเคราะห์ออกแบบระบบ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายภายนอก มีระบบป้องกันความปลอดภัย ค) การนำเสนอควรเป็นลักษณะของการสื่อสารที่สามารถโต้ตอบซึ่งกันและกันได้บุคลากรควรมีความรู้ความชำนาญในด้านคอมพิวเตอร์ ด้านการวิเคราะห์และออกแบบระบบและควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง⁷⁷

⁶ดวงพร สุนทรโมฬี , “การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545), บทคัดย่อ.

⁷⁷วรรณลี บุตรเนียม , “แนวทางการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545), บทคัดย่อ.

ประกิต สิริสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามขนาดโรงเรียน (เล็ก ,กลาง, ใหญ่) พบว่า มีการใช้สารสนเทศในการบริหารงานแตกต่างกันคือ โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการใช้สารสนเทศในการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ 3) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำสารสนเทศ งบประมาณไม่พอเพียง ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์⁷⁸

ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน 2) ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน 3) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากรและนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน⁷⁹

พิบูล มณีนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานสารสนเทศของสถานศึกษา ด้านการจัดเก็บข้อมูลทั้งโดยภาพรวมและทุกโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดระบบสารสนเทศโดยภาพรวมและอีก 6 โรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก 3 โรงเรียนและระดับปานกลาง 2 โรงเรียน 2) ปัญหาในการดำเนินงานสารสนเทศ ได้แก่ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ ข้อมูล

⁷⁸ประกิต สิริสุวรรณ, “การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2545), บทคัดย่อ.

⁷⁹ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์, “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546), บทคัดย่อ.

ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน ขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูล แหล่งข้อมูลกระจายอยู่ตามฝ่ายงานต่าง ๆ ด้านการจัดทำสารสนเทศ สารสนเทศที่จัดทำมีน้อยและไม่ตรงกับความต้องการ ไม่ทันสมัย ขาดการพัฒนา ขาดการประชาสัมพันธ์ การนำเสนอไม่น่าสนใจ ด้านบุคลากร โรงเรียนไม่สามารถกำหนดภาระงานสารสนเทศได้อย่างชัดเจน เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการใช้งานสารสนเทศอย่างแท้จริง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดทำและการนำเทคโนโลยีมาใช้งานสารสนเทศ บุคลากรที่ทำหน้าที่สารสนเทศมีภาระงานอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบและทำหน้าที่สอนประจำหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถทำงานสารสนเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารและบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของงานสารสนเทศจึงไม่ค่อยมีการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบโปรแกรมในการจัดเก็บข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ และมีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก⁸⁰

นัยนา ตันติวิสุทธิ ได้ศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าสภาพการการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลและงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก⁸¹

พัชรี โตะเฮง ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะเยา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ความสัมพันธ์ระหว่าง

⁸⁰พิบูล มณีนิล, “การดำเนินงานสารสนเทศของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546), บทคัดย่อ.

⁸¹นัยนา ตันติวิสุทธิ, “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), บทคัดย่อ.

การบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.38⁸²

ชัยวิชิต ตลับเงิน ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน มีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน⁸³

สอองค์ จงสวัสดิ์พัฒนา ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลการใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 งาน โดยรวมรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ งานจัดการเรียนการสอน และงาน การให้ความร่วมมือต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด⁸⁴

สมาน สาครจิต ได้ทำการวิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศตามแนวประกันคุณภาพ คุณภาพการศึกษาโรงเรียนสหกรณ์นิคมอ่าวลึก 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการประเมินตนเองของโรงเรียนจากการจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ ระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพตามแนวประกันคุณภาพการศึกษากับการ ประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่ง พิจารณาความตระหนัก ตามความพยายาม ผลสัมฤทธิ์ จากระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบตรวจสอบ

⁸²พัชรี โต้ะเฮง, “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2546), บทคัดย่อ.

⁸³ชัยวิชิต ตลับเงิน “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546), บทคัดย่อ.

⁸⁴สอองค์ จงสวัสดิ์พัฒนา, “การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546), บทคัดย่อ.

และทบทวนคุณภาพของโรงเรียน พิจารณาโดยใช้ 14 มาตรฐาน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนมีคุณภาพระดับดี 10 มาตรฐาน มีคุณภาพระดับพอใช้ 4 มาตรฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้จำนวน 53 ตัวบ่งชี้ พบว่า โรงเรียนมีคุณภาพระดับดี 35 ตัวบ่งชี้ คุณภาพระดับพอใช้ 18 ตัวบ่งชี้ โดยไม่มีตัวบ่งชี้ใดต้องปรับปรุงซึ่งสอดคล้องกับการประเมินตนเองของโรงเรียน 2) ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการประเมินตนเองของโรงเรียนกับการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า สอดคล้องกันด้านข้อมูลสารสนเทศ จุดเด่น จุดด้อย การวางแผนพัฒนาบุคลากรวางแผนเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน⁸⁵

สมชาย มียินดี ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความต้องการด้านการบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ความต้องการด้านการบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ควรจัดให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนโยบายการจัดการศึกษา โดยมีการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านสารสนเทศให้ชัดเจน จัดตั้งหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบระบบ จัดสรรทรัพยากรสารสนเทศ บุคลากร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สารสนเทศและเครือข่าย เพื่อการดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า การประมวลผล ผลผลิต การเก็บสำรองข้อมูลและการควบคุม โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)⁸⁶

⁸⁵สมาน สาครจิต, “วิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศตามแนวประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหกรณ์นิคมอ่าวลึก 1” ในสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, ผลงานวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), 2546), 188.

⁸⁶สมชาย มียินดี, “การบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม” (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), บทคัดย่อ.

สมกิต บุญยะโพธิ์ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน สถานศึกษาขนาดเล็กมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ขนาด พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน⁸⁷

สุมาลี แก้ววิมล ได้ศึกษาความพอใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา และการนิเทศภายใน ความแตกต่างของความพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁸⁸

โชคชัย พักโต ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มโรงเรียนห้วยเหนียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 9 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน แนวทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก มีการประสานสัมพันธ์

⁸⁷สมกิต บุญยะโพธิ์, “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), บทคัดย่อ.

⁸⁸สุมาลี แก้ววิมล, “ความพอใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), บทคัดย่อ.

ควรส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ดำเนินการสร้างแรงจูงใจ มีการประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

พระมหากานต์ ชาวคร ศึกษาทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทักษะของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁰

พิมพา ช้างน้ำ ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ผลการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกันพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต3 มีความแตกต่างกับสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.0591

⁸⁹โชคชัย พักโต, “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มโรงเรียน หวายเหนียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2548), บทคัดย่อ.

⁹⁰พระมหากานต์ ชาวคร, “ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2548), บทคัดย่อ.

⁹¹พิมพา ช้างน้ำ, “สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ,2549), บทคัดย่อ.

สมพงษ์ สมใจเพ็ง ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า อยู่ระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินและเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และอันดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา⁹²

สรีต วิจิตร โชติ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การออกแบบและการเตรียมการ ส่วนด้านการปฏิบัติตามระบบและด้านการกำกับติดตามและประเมินผลอยู่ระดับปานกลาง⁹³

บังอร คลาไคล ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน พฤติกรรมของผู้บริหาร

⁹²สมพงษ์ สมใจเพ็ง, “สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ,2549), บทคัดย่อ.

⁹³สรีต วิจิตร โชติ, “การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2550), บทคัดย่อ.

ด้านผู้สื่อสาร และผู้กระตุ้นส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวม⁹⁴

โสภา ตุ่มช้าง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก คุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ01⁹⁵

งานวิจัยต่างประเทศ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้มีแนวทางและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้นำงานวิจัยต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ และการบริหารวิชาการ มาเป็นเอกสารอ้างอิง ดังนี้

โอนิกามา เดนนิส และคณะ (Onikama Denise and other) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีข้อสังเกตว่าผู้ปกครองชุมชนและโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและมีผลกระทบต่อการศึกษา โดยเฉพาะเน้นงานวิชาการ ควรจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนนี้

กูร์ (Gurr) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผู้บริหารโรงเรียนกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในออสเตรเลีย พบว่า ผู้บริหารได้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อ

⁹⁴ บังอร สาครลาไคล, “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2550), บทคัดย่อ.

⁹⁵ โสภา ตุ่มทำช้าง, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2550), บทคัดย่อ.

⁹⁶ Onikama Denise and other, “Family Involvement in Education : A Synthesis of Research for Pacific Educators” [online] Elementary – Secondary – Education : School in Hawaii Distance Education 6 (1998) Abstracts available : Dialog File : ERIC (Accessed September 2’2000)

การจัดการเป็นประจำและได้ขยายระบบเครือข่ายทั้งภายในโรงเรียนและเชื่อมโยงเครือข่ายภายนอกโรงเรียนและเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ระบบการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนเปลี่ยนไป โดยโรงเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น⁹⁷

เกลน รอสส์ (Glenn Ross) ได้ศึกษาความเข้มแข็งและความอ่อนแอของการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวางแผนหลักสูตร เรื่องเนื้อหาและการประเมินหลักสูตร พบว่า นักพัฒนาหลักสูตรต้องการให้มีความสัมพันธ์อันดีกับท้องถิ่น เน้นความสำคัญเรื่องกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนหลักสูตร เทคนิคการประเมินหลักสูตร⁹⁸

อีเชอร์วูด และ โรเบิร์ต สตีเวน (Isherwood and Robert Stevan) ได้ทำการศึกษาการดำเนินการของระบบข้อมูลการจัดการของโรงเรียน (smis) จะเพิ่มเงื่อนไข/สถานะการเปลี่ยนแปลงระบบย่อยทางเทคนิค ด้านสังคมในโรงเรียน ระบบย่อยในชั้นงาน ระบบย่อยด้านมนุษย์ และระบบย่อยด้านโครงสร้าง การศึกษาระหว่างการหาคำนิยาม/การจัดการ การวางแผนขยาย การปรับปรุงขั้นตอน โครงสร้าง การจัดการที่เป็นแบบเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงทั้งนวัตกรรมและองค์กรเพื่อเปรียบเทียบความพอเหมาะระหว่างทั้งสอง กรณีศึกษาใช้วิธีว่าจ้าง ทั้งการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสารและผลสำรวจการตัดสินใจ ที่ได้กระทำในเวลา 4 เดือน ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้เครื่องมือ smis (School Management Information System) ในโรงเรียน เพิ่มความเปลี่ยนแปลงภายใต้ระบบ 4 ข้อ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบย่อยทางโครงสร้างที่เพิ่มความสัมพันธ์ ที่แนบแน่นต่อกันของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกเมื่อทำการตัดสินใจเกี่ยวกับกลุ่มของนักเรียนที่ทำการสอน การเปลี่ยนแปลงในระบบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ รวมทั้งการว่าจ้างช่างผู้ชำนาญทั้งองในการสนับสนุนองค์กรเทคโนโลยีของ smis (School Management Information System) การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบและบทบาทงาน การเปลี่ยนแปลงระบบย่อยของชั้นงาน การสร้างสรรค์การดำเนินงานแบบใหม่ สำหรับการบันทึกเกรด

⁹⁷David Gurr, School Principal and Information and Communication Technology (Melbourne : University of Melbourne, 2000)

⁹⁸Ross J Glenn, Curriculum development in Lunior/Community College. The “State-of-the-Art” as view by the Arcade Affaice office [online], accessed 7 May 2000. Available from : <http://Ericae.Net/ericelb/Ed/88710.html>.

การเข้าเรียนและการรายงานผลการดำเนินงาน สุดท้ายการเปลี่ยนแปลงในระบบเทคนิค รวมทั้งความจำเป็นในการอัปเดต (updates) โครงสร้างของโรงเรียน และฮาร์ดแวร์ (hardware)⁹⁹

สรุป

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับนานาชาติประเทศ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-based Economy/Society : KBE/KBS) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กร และเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งหากมีการจัดการด้านระบบสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเหมาะสมแล้วจะทำให้การวางแผน การบริหาร การกำกับดูแล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียนในปัจจุบันได้นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วนด้วยกัน คือ 1) ข้อมูล เป็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบทของสถานศึกษา 2) การจัดเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่หรือที่ได้มาอย่างมีระบบ 3) การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล 4) จัดกระทำข้อมูล เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำมาใช้ และสารสนเทศ เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้วเป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ การนำระบบสารสนเทศมาช่วยงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และใช้เวลาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเนื่องจากงานวิชาการประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและ

⁹⁹ Isherwood and Robert Stevan, "Change in a Socio Technical Organization Resulting from the Implementation of a School Management Information System : A Case Study of Pettsburah University [CD-ROM]", 2004. Abstract from Pro Quest File Dissertation Abstract Item, 3149942.

สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว หากมีการจัดระบบสารสนเทศที่ถูกต้องมีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผน การบริหารจัดการระบบการติดต่อสื่อสาร โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แทนการเดินทางคมนาคม เพื่อเข้าไปติดต่อประสานงานภายใต้ระเบียบ กฎ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(descriptive research) ใช้สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 140 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู รวมทั้งสิ้น 560 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศตามแนวคิดของ กรมวิชาการ และการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่กำหนดไว้ให้แล้วเสร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและระเบียบ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาปัญหา นิยามปัญหา ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัยรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ นำเสนอภาควิชาเพื่อขออนุมัติโครงการวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (try out) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานการวิจัย

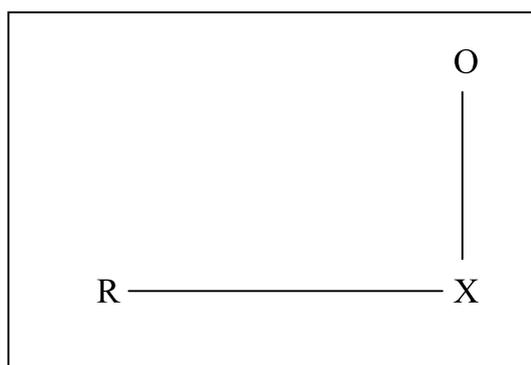
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานผลการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเสนอคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไข ขอบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล และ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยใน ลักษณะของการใช้กลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง(diagram) ได้ดังนี้

R	หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่าง
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการวัดค่าตัวแปร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งหมด 214 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางคริจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)¹ เพื่อสุ่มตัวอย่าง ได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 140 โรงเรียน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและกระจาย ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยแบ่งสถานศึกษาในอำเภอตามขนาดของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาด ใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ² ได้ตัวอย่างสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 45 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 63 โรงเรียนและสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 140 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน คือ กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน 1 คน กลุ่มครู ประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานวิชาการ 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานทั่วไป 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 560 คน ดังตารางที่ 3

¹ Krejcie, Robert., and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities", *Journal for Education and Psychological Measurement*. No 3 (November, 1970) : 608.

² สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , กองการเจ้าหน้าที่, "คู่มือการคำนวณเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาปี 2538," (อัครสำเนา), 57.

ตารางที่ 2 แสดงประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง				ผู้ให้ข้อมูล						
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	ผู้บริหาร			ครู			รวม
									เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
ท่ามะกา	17	28	11	56	11	19	7	37	22	38	14	22	38	14	148
พนมทวน	12	11	9	32	8	7	6	21	16	14	12	16	14	12	84
เลาขวัญ	19	15	10	44	12	10	7	29	24	20	14	24	20	14	116
บ่อพลอย	10	20	6	36	6	13	4	23	12	26	8	12	26	8	92
ห้วยกระเจา	8	12	5	25	5	8	3	16	10	16	6	10	16	6	64
หนองปรือ	5	9	7	21	3	6	5	14	6	12	10	6	12	10	56
รวม	71	95	48	214	45	63	32	140	90	126	64	90	126	64	560

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐานเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่
จำแนก เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบสารสนเทศ ของกรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(X_{100}) ประกอบด้วย

2.1.1 ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบทของ
สถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งอาจแสดงเป็นตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์ จำแนกเป็น 2 ประเภท
ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศไม่มีความสมบูรณ์พอที่จะ
นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้

2.1.2 การจัดเก็บข้อมูล หมายถึง การรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศที่
มีอยู่หรือที่ได้มาอย่างมีระบบ สะดวกต่อการนำมาประมวลผลหรือนำมาใช้ประโยชน์ และสามารถ
แก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่ายมีองค์ประกอบดังนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศที่
ต้องการจัดเก็บ และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีความเที่ยงตรง ชัดเจน และเข้าใจง่าย

2.1.3. การประมวลผล หมายถึง การกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดกระทำ ข้อมูล เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำมาใช้ซึ่งวิธีการประมวลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศ เช่น การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจกแจง การทำตารางแจกแจงข้อมูลตัวเลขแบบหลายประเภท (Crosstabulation) ตลอดจนการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ (คำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ฯลฯ) การประมวลผลต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ คือ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ต้องชัดเจนในตัวเอง ข้อมูลที่เป็นนามธรรมต้องอธิบายด้วยความเรียง ในการวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ค่าสถิติอย่างง่ายและตรงที่สุด

2.1.4. สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้ว หรือ จัดทำจนเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงต่อความต้องการ และสะดวกต่อการนำไปใช้ เป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.2 ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตาม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ (Y_{tot}) ประกอบด้วย

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา(Y_1) หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดทำ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การนำไปใช้จัดการเรียนการสอน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน

2.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้(Y_2) หมายถึง การส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยน กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพตามความสนใจและเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม

2.2.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้(Y_3) หมายถึง การจัดทำ แผนการวัดและประเมินผล พัฒนาเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร สถานศึกษาโดยเป็นการประเมินตามสภาพจริง และให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา(Y_4) หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการ เรียนรู้ โดยประสาน ส่งเสริมให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่งานวิจัยกับสถานศึกษา องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

2.2.5 การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา(Y_5)หมายถึง การ ประสานส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ ผลิตจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในการพัฒนางานด้าน วิชาการ ตลอดจนถึงการประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (Y_6) หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ร่วมมือสำรวจแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ให้หน่วยงานหรือสถาบันอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.7 การนิเทศการศึกษา (Y_7) หมายถึง กระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.8 การแนะแนวการศึกษา (Y_8) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในด้านวิชาชีพภายในสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผล เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาตนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_9) หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนตรวจสอบและปรับปรุง โดยมุ่งหวังให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

2.2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน (Y_{10}) หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิต ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

2.2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (Y_{11}) หมายถึง การประสานร่วมมือ สร้างเครือข่าย ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

2.2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_{12}) หมายถึง กระบวนการส่งเสริม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้การพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ โดยผู้วิจัยพัฒนาตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยพัฒนาตามแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในตอนที่ 2 และ 3 ของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert's rating scales)³ โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาปรับแก้ไขตามรายละเอียดของตัวแปร โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 แห่ง สถานศึกษาละ 4 คน รวมเป็น 32 คน

³Rensis Likert, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (กรุงเทพฯ : ทำปภเจริญผล, 2543), 303.

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น(reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α - coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)⁴ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.9750

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ผ่านหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลกลับคืนมา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมารวบรวมแล้วจัดทำข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาตรวจแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
2. ลงรหัสในแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศและการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การ

⁴Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological testing*, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publishers, 1974), 161.

วิเคราะห์ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 และตอนที่ 3 เพื่อใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์(Best)⁵ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.49 หมายถึง ระบบสารสนเทศหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

⁵John W. Best, Research in Education (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall inc.,1970),190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 140 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน 1 คน กลุ่มครู ประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานวิชาการ 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานทั่วไป 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 560 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการและการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ที่ส่งถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 60 คน และได้กลับคืนมาทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 4 สัมพันธะระหว่างระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 60 คน เมื่อแยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	241	43.00
- หญิง	319	57.00
รวม	560	100.00
อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	28	5.00
- 31 – 40 ปี	139	24.80
- 41 – 50 ปี	232	41.40
- 51 ปีขึ้นไป	161	28.80
รวม	560	100.00
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	3.20
- ปริญญาตรี	420	75.00
- สูงกว่าปริญญาตรี	122	21.80
รวม	560	100.00
ตำแหน่ง		
- ผู้บริหารสถานศึกษา	140	25.00
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน	140	25.00
- ครู	280	50.00
รวม	560	100.00
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง		
- ไม่เกิน 5 ปี	89	15.90
- 6 – 10 ปี	71	12.70
- 11 – 15 ปี	62	11.10
- 16 – 20 ปี	50	8.90
- 21 – 25 ปี	116	20.70
- 26 ปีขึ้นไป	172	30.70
รวม	560	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 เพศชายจำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 และอายุต่ำกว่า 30 ปี น้อยที่สุดจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 420 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 18 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 140 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน จำนวน 140 คน ครู จำนวน 280 คน มีประสบการณ์การทำงาน 26 ปี ขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมา 21-25 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 ส่วนประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2

การวิเคราะห์ระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 เพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อที่ 1 ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด โดยวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญ ของระบบสารสนเทศ 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูล 2) การจัดเก็บข้อมูล 3) การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ 4) สารสนเทศ ตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกรายด้านและโดยภาพรวม โดยการนำไปเปรียบเทียบกับแนวคิดตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

(n = 140)

ระบบสารสนเทศ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ข้อมูล	4.10	0.34	มาก
2. การจัดเก็บข้อมูล	3.89	0.45	มาก
3. การประมวลผล	3.70	0.46	มาก
4. สารสนเทศ	3.90	0.44	มาก
รวม	3.90	0.40	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อมูล ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.34) สารสนเทศ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.44) การจัดเก็บข้อมูล ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.45) การประมวลผล ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.46)

การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 สามารถวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกเป็นรายชื่อ ตั้งแต่ตารางที่ 6 – 9 ประกอบคำอธิบายแต่ละตารางดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านข้อมูล

(n = 140)

ข้อมูล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ข้อมูลของสถานศึกษา เป็นข้อเท็จจริงตามบริบทของสถานศึกษา	4.28	0.34	มาก
2. ข้อมูลของสถานศึกษาประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงในลักษณะของตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์	4.20	0.39	มาก
3. มีการนำข้อมูลที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร	4.16	0.39	มาก
4. มีการนำข้อมูลที่หน่วยงานอื่นจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร	3.75	0.54	มาก
รวม	4.10	0.34	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านข้อมูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อมูลของสถานศึกษา เป็นข้อเท็จจริงตามบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.34) ข้อมูลของสถานศึกษาประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงในลักษณะของตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.39) มีการนำข้อมูลที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.39) มีการนำข้อมูลที่หน่วยงานอื่นจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.54)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล

(n = 140)

การจัดเก็บข้อมูล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	3.91	0.53	มาก
2. การจัดเก็บข้อมูลสะดวกต่อการประมวลผลหรือนำไปใช้	3.91	0.54	มาก
3. การจัดเก็บข้อมูลสามารถปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย	4.01	0.50	มาก
4. มีการกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม	3.83	0.54	มาก
5. มีการกำหนดวิธีการจัดเก็บ และจัดทำเครื่องมือที่เหมาะสมกับข้อมูล	3.75	0.48	มาก
6. มีการกำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลชัดเจน	4.02	0.52	มาก
7. ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้	4.06	0.41	มาก
8. มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศตามความจำเป็น	3.78	0.48	มาก
9. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเที่ยงตรงชัดเจนเข้าใจง่าย	3.78	0.51	มาก
รวม	3.89	0.45	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.41) มีการกำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลชัดเจน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.52) การจัดเก็บข้อมูลสามารถปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.50) มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.53) การจัดเก็บข้อมูลสะดวกต่อการประมวลผลหรือนำไปใช้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.54) มีการกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.54) มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.48) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเที่ยงตรงชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.51) มีการกำหนดวิธีการจัดเก็บ และจัดทำเครื่องมือที่เหมาะสมกับข้อมูล ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประมวลผล

(n = 140)

การประมวลผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำข้อมูลเข้าประมวลผล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้	3.70	0.54	มาก
2. มีการจัดกลุ่ม แยกแยะสารสนเทศ ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ	3.81	0.51	มาก
3. ในการประมวลผลข้อมูลมีการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับและการแจกแจงข้อมูล	3.65	0.46	มาก
4. การประมวลผลข้อมูล ข้อมูลที่นำมาประมวลผลต้องมีความชัดเจนในตัวเอง	3.78	0.46	มาก
5. การประมวลผลข้อมูลที่เป็นนามธรรมต้องมีการอธิบายด้วยความเรียง	3.59	0.47	มาก
6. การวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติที่เข้าใจง่ายและวิเคราะห์ได้ตรงที่สุด	3.66	0.59	มาก
รวม	3.70	0.46	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประมวลผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดกลุ่ม แยกแยะสารสนเทศ ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.51) การประมวลผลข้อมูล ข้อมูลที่นำมาประมวลผลต้องมีความชัดเจนในตัวเอง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.46) มีการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำข้อมูลเข้าประมวลผล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.54) การวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติที่เข้าใจง่ายและวิเคราะห์ได้ตรงที่สุด ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.59) ในการประมวลผลข้อมูลมีการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับและการแจกแจงข้อมูล ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.46) การประมวลผลข้อมูลที่เป็นนามธรรมต้องมีการอธิบายด้วยความเรียง ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านสารสนเทศ

(n = 140)

ด้านสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สารสนเทศมีความชัดเจนและกะทัดรัด	3.89	0.51	มาก
2. สารสนเทศตรงต่อความต้องการของสถานศึกษา	4.03	0.50	มาก
3. สารสนเทศมีความสะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ของ สถานศึกษา	4.08	0.50	มาก
4. การนำเสนอสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลมีรูปแบบที่ หลากหลาย เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยาย	3.73	0.50	มาก
5. ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อย่างคุ้มค่า	3.92	0.47	มาก
6. ระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้น สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย น้อยที่สุด	3.73	0.47	มาก
รวม	3.90	0.44	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านสารสนเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สารสนเทศมีความสะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.50) สารสนเทศตรงต่อความต้องการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.50) ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.47) สารสนเทศมีความชัดเจนและกะทัดรัด ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.51) การนำเสนอสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยาย ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.50) ระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้น สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.47)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2

การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 เพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 อยู่ในระดับใด โดยวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 12 องค์ประกอบ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 โดยภาพรวม

(n = 140)

การบริหารวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.06	0.44	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.18	0.38	มาก
3. การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้	4.04	0.45	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	3.78	0.50	มาก
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.91	0.41	มาก
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.78	0.44	มาก
7. การนิเทศการศึกษา	3.85	0.51	มาก
8. การแนะแนวการศึกษา	3.90	0.47	มาก
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.10	0.44	มาก
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.72	0.51	มาก
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.32	0.65	ปานกลาง
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.57	0.57	มาก
รวม	3.85	0.43	มาก

จากตารางที่ 9 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.38) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.44) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.44) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.45) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.41) การแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.47) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.51) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.50) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.44) การส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.51) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั วองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.57) ส่วนการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.65)

การวิเคราะห์การบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 สามารถวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกเป็นรายข้อ ตั้งแต่ ตารางที่ 11 – 22 ประกอบคำอธิบายแต่ละตารางดังนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา

(n = 140)

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ	4.05	0.49	มาก
2. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกัน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.10	0.47	มาก
3. จัดทำโครงสร้างและสาระของหลักสูตรที่สอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา	4.15	0.43	มาก
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหาร จัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม	4.08	0.45	มาก
5. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรรวมทั้ง ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม	3.91	0.52	มาก
รวม	4.06	0.44	มาก

จากตารางที่ 10 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ดังนี้ จัดทำโครงสร้างและสาระของหลักสูตรที่สอดคล้อง กับวิสัยทัศน์
เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.43) ผู้บริหาร ครู
และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา
เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.47) นำ
หลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$,
S.D. = 0.45) วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของ

กระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.49) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรรวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.52)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

(n = 140)

การพัฒนาระบบการเรียนรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.30	0.35	มาก
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	4.20	0.41	มาก
3. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	3.91	0.52	มาก
4. มีการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู	4.03	0.49	มาก
5. ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.46	0.34	มาก
รวม	4.18	0.38	มาก

จากตารางที่ 11 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} =$
4.18, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม
ที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.34) รองลงมา
ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.35) และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมใน
การจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.52)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้

(n = 140)

การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	4.27	0.59	มาก
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.19	0.46	มาก
3. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อสนองตอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.93	0.50	มาก
4. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน	4.24	0.44	มาก
5. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและสถานประกอบการตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	3.58	0.66	มาก
รวม	4.04	0.45	มาก

จากตารางที่ 12 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.59) รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.44) และ จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและสถานประกอบการตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

(n = 140)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ งานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา	3.83	0.55	มาก
2. ประสานและส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้	3.90	0.50	มาก
3. เผยแพร่ผลงานการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และ งานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.60	0.56	มาก
รวม	3.78	0.50	มาก

จากตารางที่ 13 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยประสานและส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.55) และเผยแพร่ผลงานการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(n = 140)

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการ	3.87	0.46	มาก
2. ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้	4.04	0.45	มาก
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนางานด้านวิชาการ	4.07	0.45	มาก
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้	3.99	0.48	มาก
5. ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.61	0.51	มาก
รวม	3.91	0.41	มาก

จากตารางที่ 14 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนางานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.45) และ ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.51)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

(n = 140)

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในและ นอกเขตพื้นที่การศึกษา	3.95	0.47	มาก
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น	3.69	0.56	มาก
3. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ใน การจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน	3.77	0.67	มาก
4. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ ความรู้	3.61	0.48	มาก
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดย ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและ นอกสถานศึกษา	3.89	0.42	มาก
รวม	3.78	0.44	มาก

จากตารางที่ 15 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.47) รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.42) และจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

(n = 140)

การนิเทศการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา	3.98	0.53	มาก
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนใน รูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา	3.98	0.52	มาก
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษา	3.89	0.56	มาก
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนา ระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการจัด กระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.76	0.56	มาก
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการ นิเทศศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.64	0.62	มาก
รวม	3.85	0.51	มาก

จากตารางที่ 16 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน คือ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.53) ซึ่งเท่ากับ ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.56) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา

(n = 140)

การแนะแนวการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้	3.86	0.47	มาก
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา	4.10	0.50	มาก
3. ติดตาม ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาของสถานศึกษา	3.86	0.51	มาก
4. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น	3.77	0.58	มาก
รวม	3.90	0.47	มาก

จากตารางที่ 17 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.51) รองลงมา ได้แก่ จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.47) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ติดตาม ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.51) และประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

(n = 140)

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.16	0.46	มาก
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของสถานศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.14	0.45	มาก
3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา	4.18	0.40	มาก
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.04	0.48	มาก
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.96	0.57	มาก
รวม	4.10	0.44	มาก

จากตารางที่ 18 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.40) รองลงมาได้แก่ จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับกับการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.46) และ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา เขตพื้นที่

การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพการศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

(n = 140)

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการของชุมชน	3.68	0.51	มาก
2. จัดให้มีการเสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น	3.64	0.55	มาก
3. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	3.81	0.56	มาก
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น	3.76	0.58	มาก
รวม	3.72	0.51	มาก

จากตารางที่ 19 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.56) รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.58) และ จัดให้มีการเสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความ
ร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

(n = 140)

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาและ ต่างเขตพื้นที่การศึกษา	3.75	0.50	มาก
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับ องค์กรต่างๆ ภายในประเทศ	3.37	0.68	ปานกลาง
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับ องค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ	2.83	0.98	ปานกลาง
รวม	3.32	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.50) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศ ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.68) และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 0.98)

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(n = 140)

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.55	0.59	มาก
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.59	0.57	มาก
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.57	0.59	มาก
รวม	3.57	0.57	มาก

จากตารางที่ 21 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดย ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.59) และ สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.59)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการ
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศรายด้านและโดยภาพรวมกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษารายด้านและในภาพรวม ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการ
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	Y _{tot}
X1	.727**	.688**	.623**	.662**	.712**	.706**	.662**	.634**	.612**	.621**	.469**	.500**	.701**
X2	.807**	.654**	.650**	.707**	.705**	.734**	.755**	.636**	.605**	.707**	.608**	.567**	.756**
X3	.784**	.614**	.663**	.781**	.677**	.728**	.781**	.666**	.602**	.763**	.672**	.661**	.786**
X4	.836**	.742**	.721**	.734**	.795**	.780**	.800**	.664**	.684**	.698**	.604**	.625**	.804**
X _{tot}	.843**	.715**	.709**	.771**	.768**	.786**	.803**	.692**	.666**	.747**	.635**	.632**	.815**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01

จากตารางที่ 22 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศในสถานศึกษา (X_{tot}) กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันที่(r = .815**) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา(r = .843**) การนิเทศการศึกษา (r = .803**) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (r = .786**) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (r = .771**) การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา (r = .768**) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน (r = .747**) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (r = .715**) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ (r = .709**) การแนะแนวการศึกษา (r = .692**) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา(r = .666**) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (r = .635**) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา(r = .632**) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ใช้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 140 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน คือ กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน 1 คน กลุ่มครู ประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานวิชาการ 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าการบริหารงานทั่วไป 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 560 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการและ การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูล ด้านสารสนเทศ ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการประมวลผล

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การแนะแนว การศึกษา การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

3. ระบบสารสนเทศสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ระบบสารสนเทศเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการบริหาร หากสถานศึกษามีระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ เช่น ถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็ว ตรงกับความต้องการ และมีความพร้อมในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจอยู่บนข้อมูลของสารสนเทศของสถานศึกษาที่มีความเที่ยงตรงข้อมูลเป็นปัจจุบันจะช่วยให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสงศ์จงสวัสดิ์พัฒนา ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลการใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ กรุงเทพมหานคร ทั้ง งาน โดยรวม รายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ งานจัดการเรียนการสอน และงานการให้ความร่วมมือต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาใน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ จะเป็นเครื่องมือช่วยให้การตรวจสอบ การติดตาม การประเมินผล และการวิเคราะห์ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันเหตุการณ์

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องจากระบบสารสนเทศ ในปัจจุบัน เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน ข้อมูลต้องมีการตรวจสอบและโปร่งใสถูกต้องตามความเป็นจริง มีการรวบรวมทั้งภายในและภายนอก ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการทำงานและเป็นปัจจุบัน ดังนั้น ควรมีข้อมูลที่เพียงพอถูกต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ โสภกา คุ่มช้าง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า คุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประมวลผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจาก ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการประมวลผล ขาดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ใช้งานในสำนักงานมีราคาค่อนข้างสูง และแต่เดิมส่วนราชการได้จัดหามาใช้ในงานพิมพ์เอกสารเท่านั้นทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญน้อย ไม่พิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยด้วยเหตุนี้ทำให้การประมวลผลมีความล่าช้า ไม่ถูกต้อง และเสียเวลาในการประมวลผล ตรงกับแนวคิดของ ฐิติวรดา อุปพงษ์ ซึ่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องวงจรแห่งความสำเร็จจากข้อมูลสารสนเทศว่า สารสนเทศที่ดี ย่อมทำให้เกิดข่าวสารที่ดี มีประโยชน์ มีความถูกต้อง มีความสมบูรณ์ ช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการประมวลผลเพื่อนำไปใช้ และที่สำคัญคือ การเลือกเครื่องมือในการประมวลผลที่สอดคล้องเข้ากันกับข้อมูล และในขณะเดียวกันข้อมูลที่ได้มาต้องมีความเข้ากันได้กับเครื่องมือและวิธีการในการประมวลผล

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเนื่องจาก สถานศึกษาในปัจจุบันต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียนเกณฑ์การประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนมีตัวบ่งชี้ที่เป็นงานวิชาการเกือบทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งต้องให้ความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรงสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้และงานวิชาการด้านต่าง ๆ จึงทำให้

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยธรรมชาติขององค์การทางการศึกษานั้น การพัฒนาองค์การให้ก้าวหน้าจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับ ปริญญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่ได้ให้ทัศนะว่า การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา ในด้านกระบวนการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน นอกจากนี้ โชคชัย พิภโต กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก มีการประสานสัมพันธ์ ควรส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ดำเนินการสร้างแรงจูงใจ มีการประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนมักจักพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของนักเรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจและใช้เวลาบริหารให้มากกว่างานอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักกาจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปัจจุบัน

จากผลการวิจัย การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และในลำดับสุดท้าย คือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอยู่ในซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะ เป็น จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัด

เนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งสิ้น สอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภานได้กล่าวไว้ว่า ชีวิตความเป็นอยู่และการประพฤติปฏิบัติของคนเราจะไปในรูปแบบใด ย่อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ย่อมส่งผลที่ดีให้กับผู้เรียน สำหรับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน อยู่ในลำดับรองลงมาจาก การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อาจสืบเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ระบุไว้ว่า ให้นิยามงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนว่า ลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาก็คือ งานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานเชื่อถือได้ สม่าเสมอและพัฒนาต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่า สถานศึกษามีสักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่า ผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ใช้วิธีใดในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถบรรลุมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดให้สูงขึ้นตามศักยภาพของผู้เรียนเช่นกัน ฉะนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาก็ต้องประกันในสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการ ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดอาจเป็นเพราะ การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม โรงเรียนหรือศูนย์เครือข่ายมีข้อบกพร่อง การประสานงานไม่ชัดเจน ซึ่งการตั้งศูนย์เครือข่ายตามนโยบายของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีจุดประสงค์เพื่อ สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มหรือโรงเรียนเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากการจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มมีน้อย ประสานงานระหว่างองค์กรไม่เพียงพอ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโรงเรียน และกับองค์กรอื่นอาจไม่ต่อเนื่องส่งผลถึงการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้การพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ยังต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่าย คือ เปิดโอกาสให้ชุมชนตลอดถึงประสานความร่วมมือไปยังสถานศึกษาอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน เนื่องจากแนวคิดจากหลายฝ่ายจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการจัดการศึกษา การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้อย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับถนัดความสนใจและความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ.นาจ สุนทรธรรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษามีแนวทางดังนี้ การวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งประกอบด้วย การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติ การร่วมประเมินผลและการร่วมรับผลประโยชน์ ในงานวิชาการด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านวัดประเมินผล ด้านงานห้องสมุด ด้านงานนิเทศภายใน และด้านงานอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เพราะคณะกรรมการส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าพื้นฐานความรู้ค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

3. ระบบสารสนเทศสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหารการบริหารงานวิชาการ ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนและครูการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมจะลดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ โดยเฉพาะสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ระบบสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนช่วยในเรื่องการเรียนรู้ ปัจจุบันมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้หลายอย่าง มีระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มี

ระบบมัลติมีเดีย (Multimedia) วิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ (Video Teleconference) และอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นต้น ระบบสารสนเทศเหล่านี้เป็นระบบที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ทั้งการรับรู้ข่าวสาร การอบรมผ่านระบบสารสนเทศและการค้นหาข้อมูลความรู้เพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เพลินพิศ หยาดผกา ได้ทำการวิจัยจากการศึกษาการจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษา พบว่าระบบสารสนเทศในสถานศึกษาทุกขนาดมีความจำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศและการบริหารงานวิชาการต่อไปได้ ระบบสารสนเทศที่เข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษาในการบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพื่อการวางแผนการดำเนินการ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในเรื่องนี้ และเมื่อมีการจัดระบบสารสนเทศที่ถูกต้องนับจากการวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์กร การควบคุม มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผน มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการนำไปใช้ จะทำให้การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน ระบบสารสนเทศที่ดีของสถานศึกษายังเป็นเครื่องมือชี้แนะทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามนโยบายการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลให้แก่ผู้รับผิดชอบสารสนเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการจัดระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาหรือจัดเป็นคณะกรรมการเพื่อช่วยการดำเนินการ
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารระบบสารสนเทศ ส่งเสริมให้มีวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยได้มาตรฐานและเพียงพอ จัดให้มีซอฟต์แวร์ที่ตรงกับความ ต้องการ และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานบริหารระบบสารสนเทศ
4. ผู้บริหารควรจัดตั้งศูนย์เครือข่าย เพื่อประสานความร่วมมือ สร้างฐานข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการรับการฝึกอบรมระบบสารสนเทศในสถานศึกษา
2. ควรศึกษารูปแบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระบบสารสนเทศในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐกับเอกชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- กรมสามัญศึกษา “การพัฒนากระบวนสารสนเทศของโรงเรียน.” 2536. (อัดสำเนา).
- กรมสามัญศึกษา. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พศ. 2539. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), 2546.
- _____. งานด้านบริหารและส่งเสริมการศึกษา. เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ 2547.
- _____. เส้นทางแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา: แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2542.
- _____. ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียน ชุดที่ 13. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- _____. คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- ไกรเลิศ โพธิ์นอก. “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542.
- เกรียงศักดิ์ พราวศรี และคณะ. การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพฯ : นีคพอยท์, 2544.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. ไอทีกับธุรกิจ แนวคิดและแนวทาง . กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2538.
- จิตต์ หมวดสง. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น ม.ท.ป., 2534.

- ชนะ กสิภาร. จุดสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- ชัยวิชิต ดลับริงเงิน “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2546.
- โชคชัย พิภโต, “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มโรงเรียนห้วยเหนียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2.” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ดวงพร สุนทรโมฬี. “การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : แชนพอร์ พรินติ้ง จำกัด 2548.
- ทักษิณา สวานานนท์. คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำค้ำครูสภา, 2530.
- ธีรศักดิ์ พิงภักดิ์ “แนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.
- นัยนา ตันติวิสุทธิ. “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546
- บังอร สาคลาไศล. “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- เบญจวรรณ สกุณนรมิตร. “วิจัยเรื่องการบริหารงานอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- ปกรณ ม่วงเจริญ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2, “G-BACS ศูนย์ประสานการบริหารราชการ โรงเรียนขั้นพื้นฐาน.” ใน การตั้งศูนย์G-BACS ,2550.(อัดสำเนา)

- ประภิต สิริสุวรรณ. “การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2545.
- ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้(research for learning development) กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.” ใน เอกสารรายงานการวิจัย อันดับที่89/2545, คำนำ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- ประสงค์ สว่างแวว. “การศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ เขตการศึกษา9.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2543.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ2535.
- พระมหากานต์ ชาวคร. “ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร2548.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พศ.2542.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 15-19.
- พิบูล มณีนิล. “การดำเนินงานสารสนเทศของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร 2546.
- พิมพ์ ช่างน้ำ. “สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี,2549.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภจิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนาการศึกษา 2542.
- พัชรี ไต้เฮง. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต,2546.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ทำปภจริยผล, 2543.

ไพรัช หงษ์เทียบ. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

ภิญโญ จันทร์วงศ์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

รัชনীย์ ศุภพงษ์. “ความต้องการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542.

วรรณลี บุตรเนียม. “แนวทางการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2545.

วัฒนาพร ระวังทุกข์. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร : บริษัท เลิฟ แอนด์ ลิน เพลส จำกัด 2541.

วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.

ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์. “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร 2546.

สมกิต บุญยะโพธิ์. “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2547.

สมชาย มีอินดี. “การบริหารระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

สมแพน จำปาหวาย. “ศึกษากาการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.

- สมพงษ์ สมใจเพ็ง. “สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษ สาขาการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี,2549.
- สุมาลี แก้ววิมล. “ความพอใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทาลัยศิลปากร,2547.
- สุชาดา กิระนันท์. เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ : ข้อมูลในระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สรีต วิจิตรโชติ. “การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษ สาขาการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทาลัยศิลปากร 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กองการเจ้าหน้าที่” คู่มือการคำนวณเกณฑ์มาตรฐานอัตราค่าจ้างราชการครูในสถานศึกษาปี2538.” (อัดสำเนา)
- สมาน สาครจิต. “วิจัยและพัฒนากระบวนการข้อมูลสารสนเทศตามแนวประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหกรณ์นิคมอ่าวลึก 1.” ในสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. ผลงานวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา188.กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน),2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตร ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อรองรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์, 2544.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,2541.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544 – 2553 ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ธนาเพลส แอนด์กราฟฟิค, 2545.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ แผนแม่บทเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : จีรัชการพิมพ์, 2546.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : เซ็นจูรี่, 2538.

สำนักนายกรัฐมนตรี.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539). ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2. “ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษากาญจนบุรี เขต 2,” 10 มิถุนายน 2548.

_____. “G-BACS กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์” สานสาระ. (มิถุนายน-สิงหาคม

2548) : 23-24.

โสภ คุ้มทำช้าง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของ

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาการบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2550.

สอองศ์ จงสวัสดิ์พัฒนา “การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม

ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ ประสานมิตร,2546.

อนันต์ สุริยาศรีสกุล. “พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร2543

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. “ผู้บริหารระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์: ความเกี่ยวข้องและการคิดเพื่อ

พิจารณา.” ใน สารสนเทศ ศษ. 2537,64-65. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2537.

อำนาจ สุนทรธรรม. “แนวทางการให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน

ประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2545.

ภาษาอังกฤษ

- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall., 1970.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishers, 1974.
- Denise Onikama and other. Family Involvement in Education : A Synthesis of Research for Pacific Educators [online] Elementary – Secondary – Education : School in Hawaii Distance Education 6 (1998) Abstracts available : Dialog File : ERIC (Accessed September 2'2000)
- Faber, Charles F. and Gilbert F. Sherron. Elementary School Administration : Theory and Practice. New York : Holt, Rinehart and Winton, 1970.
- Griffiths, Daniel E. Human Relations in School Administration. New York : Appleton Century Crofts, 1956.
- David Gurr. School Principal and Information and Communication Technology. Melbourne : University of Melbourne, 2000.
- Harris, Ben M. Supervision Behavior in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1985.
- Hick, Jame O. Jr., Management Information Systems. Singapore : West Publishing Company, 1993.
- Isherwood and Robert Stevan. "Change in a Socio Technical Organization Resulting from the Implementation of a School Management Information System : A Case Study of Pettsburah University [CD-ROM]." 2004. Abstract from Pro Quest File Dissertation Abstract Item, 3149942.
- Joyce, B. and M. Weil. Model of Teaching Boston : Allyn and Bacon, 1996.
- Katz , Daniel and Robert L. Kahn. The Social Psychology of Organizations. New York : John Wiley & Sons, 1978.
- Kimbrough, Ralph B. and Michael Nunnery, Education Administration : Introduction. New York : Macmillan Publishing Company, 1988.
- Krejcie, Robert. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities" Journal for Education and Psychological Measurement. No 3 (November 1970) : 608.

- Laudon, Kenneth C. and Jane P. Laudon. Management Information Systems : Organization and Technology. 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994)
- Miller, Van. The Public Administration of American School System. New York : The Macmillan Company, 1955.
- Murdick, Robert G., Joel E. Ross and Jame R. Clagget. Information Systems for Modern Management. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1985.
- Senn, James A. Information Systems in Management. California : Woodworth Publishing Company, 1978.
- Sergiovanni, Thomas J. and Other, Educational Governance and Administration. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.
- Smith, Edward W. and others. The Educator's Encyclopedia. Englewood Cliffs : Prentice- Hall, 1961.
- Stair, Ralph M. Principles of Information Systems. Boston : Boyd and Fraser Publishing Company, 1999.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0520.203.2/ค.๐๙

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

/8 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายฉรินทร์ ชำนาญดู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายสิริรัตน์ พายุหะ รหัสนักศึกษา 47252316 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใ้ร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกับหนังสือนี้ ทั้งนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร./ โทรสาร 034 - 219136

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา รองผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์
ฝ่ายสารสนเทศการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นายปกรณ์ ม่วงเจริญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 2
4. นายณรินทร์ ชำนาญดู ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าเรือพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2
5. นางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ (ครู คศ.3) ภาษาไทย
โรงเรียนวัดไทร (ลินศึกษาลัย) อ.นครชัยศรี
จ.นครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม เขต 2

ภาคผนวก ข
หนังสือขอทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ 0520.203.2/ ๑ 20

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

22 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าเรือพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายศิวรัตน์ พายุหะ รหัสนักศึกษา 47252316 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นายศิวรัตน์ พายุหะ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาที่ท่านรับผิดชอบอยู่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง ภาควิชาการบริหารการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Shw. Lamma

(อาจารย์ ดร. วัชณีย์ เชาว์ดำรงค์)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 034 - 219136

รายชื่อสถานศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

1. โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม
2. โรงเรียนอนุบาลพนมทวน
3. โรงเรียนบ้านเข้าหินตั้ง
4. โรงเรียนบ้านหนองรี
5. โรงเรียนบ้านหนองกร่าง
6. โรงเรียนบ้านดอนรัก
7. โรงเรียนบ้านหนองตาก้าย
8. โรงเรียนบ้านพยอมงาม

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ว. 1260

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นายศิริวัฒน์ พายุหะ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือรักษาการแทน หัวหน้าบริหารงานทั่วไป และหัวหน้าการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะคังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล

1. โรงเรียนบ้านหนองเจริญสุข
2. โรงเรียนบ้านสระจันทอง
3. โรงเรียนบ้านนาใหม่
4. โรงเรียนบ้านเขาศาลา
5. โรงเรียนบ้านพนมนาง
6. โรงเรียนบ้านหนองระหง
7. โรงเรียนบ้านรางสมอ
8. โรงเรียนบ้านห้วยด้วน
9. โรงเรียนวัดนาพระยา
10. โรงเรียนบ้านรางยอม
11. โรงเรียนวัดบ้านน้อย
12. โรงเรียนบ้านบ่อหว่า
13. โรงเรียนบ้านหนองขุย
14. โรงเรียนบ้านหนองฝื่อ
15. โรงเรียนบ้านรางพะยอม
16. โรงเรียนบ้านหนองไผ่ล้อม
17. โรงเรียนบ้านหนองไถ่ต่อ
18. โรงเรียนบ้านหนองงูเห่า
19. โรงเรียนบ้านช่องกั้งช่องกรด
20. โรงเรียนบ้านหนองหวาย
21. โรงเรียนบ้านหนองม่วง
22. โรงเรียนบ้านพรหมณี
23. โรงเรียนบ้านสระเตยพัฒนา
24. โรงเรียนบ้านรางยอม
25. โรงเรียนเกียรติวัชระเวคิน 1 (วัดป่าก
บาง)
26. โรงเรียนบ้านหนองกรด
27. โรงเรียนบ้านชายชุม
28. โรงเรียนบ้านหนองตาคง
29. โรงเรียนบ้านหนองตาเพ่ง
30. โรงเรียนบ้านบึงวิทยา
31. โรงเรียนวัดท่ากระทุ่ม
32. โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น
33. โรงเรียนบ้านไร่ร่วมวิทยาคาร
34. โรงเรียนบ้านพรวก
35. โรงเรียนบ้านเขาแดง
36. โรงเรียนบ้านท่าว่า
37. โรงเรียนบ้านหนองหมู
38. โรงเรียนบ้านลำอิฐ สาขาบ้านหนอง
สำโรง
39. โรงเรียนวังเขาแก้ว (หัง อาณัติมภ์)
40. โรงเรียนบ้านหนองใหญ่
41. โรงเรียนบ้านทุ่งโป่ง
42. โรงเรียนบ้านห้วยหวาย
43. โรงเรียนบ้านบะลังกา
44. โรงเรียนบ้านหนองกะหนาก
45. โรงเรียนบ้านหนองหิน
46. โรงเรียนบ้านอ่างหิน
47. โรงเรียนบ้านหนองตาขอด
48. โรงเรียนบ้านหนองนางเล็ง
49. โรงเรียนบ้านห้วยลึก
50. โรงเรียนบ้านห้วยยาง
51. โรงเรียนบ้านสระลงเรือ
52. โรงเรียนบ้านเขากรวด
53. โรงเรียนบ้านทัพพระยา
54. โรงเรียนบ้านโป่งกูป

55. โรงเรียนบ้านคอนมะขาม
56. โรงเรียนบ้านบ่อระแหง
57. โรงเรียนวัดห้วยสะพาน
58. โรงเรียนบ้านคอนเตาอิฐ
59. โรงเรียนวัดพังตรุ
60. โรงเรียนบ้านหลุมหิน
61. โรงเรียนบ้านน้ำลาด
62. โรงเรียนบ้านชุมชนมหาราช
63. โรงเรียนบ้านน้ำคลุ้ง
64. โรงเรียนบ้านโป่งใหม่
65. โรงเรียนบ้านกรับใหญ่
66. โรงเรียนบ้านหนองปรือ
67. โรงเรียนเขาวงพระจันทร์
68. โรงเรียนบ้านหนองโสน
69. โรงเรียนบ้านหนองนกแก้ว
70. โรงเรียนวัดใหม่ภูมิเจริญ
71. โรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย
72. โรงเรียนเสรี-สมใจ
73. โรงเรียนบ้านเขามูลี
74. โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น
75. โรงเรียนบ้านหนองตาเดช
76. โรงเรียนวัดหนองไม้เอื้อง
77. โรงเรียนบ้านท่าพะเนียง
78. โรงเรียนบ้านอุโลกสีห์หมื่น
79. โรงเรียนบ้านทุ่งประทุน
80. โรงเรียนวัดแสนตอ(วรวัตตวิทยา
การ)
81. โรงเรียนบ้านหนองซ้อณฝั่งผดุงวิทย์
82. โรงเรียนบ้านดอนเขว้า
83. โรงเรียนประชาวิทยาคาร
84. โรงเรียนวัดห้วยตะเคียน
85. โรงเรียนวัดใหม่เจริญผล
86. โรงเรียนวัดเขาใหญ่
87. โรงเรียนวัดหนองลาน
88. โรงเรียนวัดทุ่งมะกรูด
89. โรงเรียนบ้านหนองลาน
90. โรงเรียนวัดคาปานนิมิต มิตรภาพที่142
91. โรงเรียนบ้านรางกระต่าย(พิริยะประชา
วิทยาคาร)
92. โรงเรียนวัดหนองพลับ
93. โรงเรียนวัดเขาสามสิบหาบ
94. โรงเรียนบ้านดอนขมิ้น
95. โรงเรียนวัดเขาสะพายเรียง
96. โรงเรียนบ้านหนองแกใน
97. โรงเรียนบ้านไร่เจริญ
98. โรงเรียนบ้านหนองกุ่ม
99. โรงเรียนบ้านบึงหัวแหวน
100. โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์
101. โรงเรียนบ้านวังคัง
102. โรงเรียนบ้านวังใหญ่
103. โรงเรียนบ้านหนองเตียน
104. โรงเรียนบ้านเสาหงส์
105. โรงเรียนบ้านหลังเขา
106. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 21 (บ้านลำเข)
107. โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม
108. โรงเรียนบ้านช่องด่าน
109. โรงเรียนอนุบาลห้วยกระเจา
110. โรงเรียนวัดหนองปลิง
111. โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
112. โรงเรียนบ้านสระลุมพุก

113. โรงเรียนวัดศาลานาราม
114. โรงเรียนวัดบ้านทวน
115. โรงเรียนบ้านตลาดเขต มิตรภาพ
ที่ 105
116. โรงเรียนวัดเบญพาต
117. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนม
ทวน
118. โรงเรียนวัดทุ่งมะสังมิตรภาพ
ที่ 9)
119. โรงเรียนหนองรีประชานิมิต
120. โรงเรียนอนุบาลบ่อพลอย
121. โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก
122. โรงเรียนบ้านหนองซอน
123. โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล
124. โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม
125. โรงเรียนบ้านหนองปลิง
126. โรงเรียนอนุบาลเลขาวิบูลย์
127. โรงเรียนบ้านตรอกสะเดา
128. โรงเรียนบ้านหนองอำเภอจีน
129. โรงเรียนบ้านหนองแสลบ
130. โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ
131. โรงเรียนเลขาวิบูลย์ราษฎร์บำรุง
132. โรงเรียนวัดศรีอพนัน
133. โรงเรียนวัดสำนักศรีอ
134. โรงเรียนวัดตะคร้ำเอน
135. โรงเรียนวัดห้วยเหนียว(บุญศิริวิทย)
136. โรงเรียนวัดพระแท่นดงรัง
137. โรงเรียนพระแท่นดงรังวิทยาการ
138. โรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม
139. โรงเรียนประชามงคล
140. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15(บ้านม่วงเต่า)

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2

.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร 2 ท่าน

1.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

1.1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาราชการแทน

1.2 ครูผู้สอนจำนวน 2 ท่าน ได้แก่

1.2.1 หัวหน้าการบริหารวิชาการ

1.2.2 หัวหน้าบริหารงานทั่วไป

2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2

3. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 52 ข้อ

ขอความกรุณาท่านได้โปรดให้ข้อมูลตามสภาพจริงที่ปรากฏในสถานศึกษาของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบทางลบต่อตัวท่านหรือสถานศึกษาของท่านแต่อย่างใด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากทุกๆ ท่าน ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสิริรัตน์ พายุหะ

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ระบบสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต2

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1.	เพศ () ชาย () หญิง	[] 01
2.	อายุ () ต่ำกว่า 30 ปี () 31 – 40 ปี () 41 – 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป	[] 02
3.	ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี	[] 03
4.	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน () ผู้อำนวยการโรงเรียน () รองผู้อำนวยการโรงเรียน () ครูผู้สอน หรือรักษาราชการแทน	[] 04
5.	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 6 – 10 ปี () 11 – 15 ปี () 16 – 20 ปี () 21 – 25 ปี () 26 ปีขึ้นไป	[] 05

ตอนที่ 2 ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ระดับ 5 หมายถึง ระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ระบบสารสนเทศ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	ข้อมูล						
1.	ข้อมูลของสถานศึกษา เป็นข้อเท็จจริงตามบริบทของสถานศึกษา						[] 06
2.	ข้อมูลของสถานศึกษาประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงในลักษณะของตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์						[] 07
3.	มีการนำข้อมูลที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร						[] 08
4.	มีการนำข้อมูลที่หน่วยงานอื่นจัดทำขึ้นมาใช้ในการบริหาร						[] 09
	การจัดเก็บข้อมูล						
5.	มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ						[] 10
6.	การจัดเก็บข้อมูลสะดวกต่อการประมวลผลหรือนำไปใช้						[] 11
7.	การจัดเก็บข้อมูลสามารถปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย						[] 12
8.	มีการกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม						[] 13
9.	มีการกำหนดวิธีการจัดเก็บ และจัดทำเครื่องมือที่เหมาะสมกับข้อมูล						[] 14
10.	มีการกำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลชัดเจน						[] 15
11.	ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้						[] 16
12.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศตามความจำเป็น						[] 17
13.	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเที่ยงตรงชัดเจน เข้าใจง่าย						[] 18
	การประมวลผล						
14.	มีการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำข้อมูลเข้าประมวลผล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้						[] 19

ข้อ	ระบบสารสนเทศ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
15.	มีการจัดกลุ่ม แยกแยะสารสนเทศ ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ						[] 20
16.	ในการประมวลผลข้อมูลมีการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับและการเจนนับข้อมูล						[] 21
17.	การประมวลผลข้อมูล ข้อมูลที่นำมาประมวลผลต้องมีความชัดเจนในตัวเอง						[] 22
18.	การประมวลผลข้อมูลที่เป็นนามธรรมต้องมีการอธิบายด้วยความเรียง						[] 23
19.	การวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติที่เข้าใจง่ายและวิเคราะห์ได้ตรงที่สุด						[] 24
	สารสนเทศ						
20.	สารสนเทศมีความชัดเจนและกะทัดรัด						[] 25
21.	สารสนเทศตรงต่อความต้องการของสถานศึกษา						[] 26
22.	สารสนเทศมีความสะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ของสถานศึกษา						[] 27
23.	การนำเสนอสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยาย						[] 28
24.	ระบบสารสนเทศของสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า						[] 29
25.	ระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้น สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด						[] 30

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1.	วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ						[] 31
2.	ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกัน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์						[] 32
3.	จัดทำโครงสร้างและสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สถานศึกษา						[] 33
4.	นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม						[] 34
5.	ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรรวมทั้งปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม						[] 35
	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
6.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						[] 36
7.	ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพความสนใจและ ความถนัดของผู้เรียน						[] 37
8.	นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องมือผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้						[] 38
9.	มีการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู						[] 39
10.	จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน						[] 40

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน						
11.	กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา						[] 41
12.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการ เรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้						[] 42
13.	พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อสนองตอบผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง						[] 43
14.	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการ เรียนรู้ตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน						[] 44
15.	จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และ ผลการเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่นและสถานประกอบการ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด						[] 45
	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
16.	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและพัฒนา คุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา						[] 46
17.	ประสานและส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้						[] 47
18.	เผยแพร่ผลงานการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น						[] 48
	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
19.	ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการ						[] 49
20.	ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม การ เรียนรู้						[] 50
21.	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในกษจัดการเรียนรู้และ พัฒนางานด้านวิชาการ						[] 51
22.	ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						[] 52

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
23.	มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา						[] 53
	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
24.	สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในและ นอกเขตพื้นที่การศึกษา						[] 54
25.	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษา อื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น						[] 55
26.	ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัด การศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ ร่วมกัน						[] 56
27.	จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิด องค์ความรู้						[] 57
28.	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดย ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา						[] 58
	การนิเทศการศึกษา						
29.	จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา						[] 59
30.	ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนใน รูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา						[] 60
31.	ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ การศึกษาในสถานศึกษา						[] 61
32.	ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนา ระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการจัด กระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา						[] 62
33.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการ นิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา						[] 63
	การแนะแนวการศึกษา						

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
34.	จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนรู้						[] 64
35.	ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือ ของครูทุกคนในสถานศึกษา						[] 65
36.	ติดตาม ประเมินผลการจัดระบบและ กระบวนการแนะแนวการศึกษาของสถานศึกษา						[] 66
37.	ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวกับ สถานศึกษาอื่น						[] 67
	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						
38.	จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับกับการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						[] 68
39.	กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและ ตัวชี้วัดของสถานศึกษา และสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา						[] 69
40.	วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตาม เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา						[] 70
41.	ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง						[] 71
42.	ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง						[] 72
	การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน						

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
43.	ศึกษา สํารวจความต้องการ สนับสนุนงาน วิชาการของชุมชน						[] 73
44.	จัดให้มีการเสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น						[] 74
45.	ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา						[] 75
46.	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น						[] 76
	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น						
47.	ประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายใน เขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา						[] 77
48.	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางาน วิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศ						[] 78
49.	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางาน วิชาการกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ						[] 79
	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา						
50.	สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้ง ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้าน วิชาการของบุคคลครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						[] 80
51.	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						[] 81

ข้อ	กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ	สภาพการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
52.	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						[] 82

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability**Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	32	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	32	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.975	.979	82

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item Means	3.712	1.531	4.406	2.875	2.878	.235	82
Item Variances	.552	.194	4.225	4.031	21.828	.212	82
Inter-Item Covariances	.177	-.277	1.328	1.605	-4.789	.014	82
Inter-Item Correlations	.357	-.624	.878	1.503	-1.407	.044	82

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายสิริรัตน์ พายุหะ
	เกิดวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2517
ที่อยู่ ที่ทำงาน	บ้านเลขที่ 3 หมู่ 2 ตำบลตะครี๊เอน อำเภท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนบ้านช่องกลิ่งช่องกรด ตำบลหนองนกแก้วอำเภอฉลาขวัณ จังหวัดกาญจนบุรี 71210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2547	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2539	อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านพยอมงาม จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2546	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสำนักคร้อ จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2547	รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสำนักคร้อจังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2548	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านช่องกลิ่งช่องกรด จังหวัดกาญจนบุรี